

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... .. 48 kor
Fél évre ... .. 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra ... .. 4 kor.

Nyilttési költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
újságok palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Staubert József.

Kedd, augusztus 13.

Erdélyben korlátozták
a házak eladását.

(Közgalem a birtokpolitikai rendelet ellen.)

Nevezetes lépést tett a kormány az ingatlan forgalom korlátozása terén. A föld megtartása biztos, megbízható kezekben, volt a célja a forgalom legszigorubb ellenőrzését, megnehezítését és lehetetlenné tételét, most már az egész országra kiterjesztő kormányrendeletnek. Mától pedig több erdélyi városban házat és belső-séget is csak az illetékes fórumok beleegyezésével lehet venni, vagy eladni. Megértettük a korlátozást mindaddig, míg az a nemzeti politika céljait szolgálta, de egyáltalában nem helyeselteti senkisé, amikor mellétekintetek, sőt be nem vallott velleitások érvényesülnek ennek az életbevágó, retrográd intézkedésnek a hátterében. Szatmár már kifejezést is ad aggodalmának és az ott megindult mozgalom, amely a kormányintézkedés hátrányával száll szembe, bizonyára az egész országban helyeslő visszhangra fog találni, ha mindenütt országos és nem párt vagy felekezeti szempontokból itélik meg a közgazdasági életet.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter elrendelte több erdélyi városra a házak eladásánál is az ingatlan forgalom korlátozását. A miniszter rendelete a következő:

A m. kir. ministerium által a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 2. §-ának kiegészítése tárgyában 2.240/1918. M. E. szám alatt kibocsátott (a Budapesti Közlöny 1918. évi 121. számában kihirdetett) rendelet alapján az Erdély-részi Ingatlanforgalmi Bizottságnak és a minisztertanácsnak hozzájárulásával elrendeltem, hogy a 4.000/1917. M. E. számú rendelet 1. §-ában említett hatósági hozzájárulás Kolozsvár és Marosvásárhely törvényhatósági joggal felruházott város, továbbá Abrudbánya, Beszterce, Brassó, Csikszereda, Dés, Déva, Dicsőszentmárton, Erzsébetváros, Fogaras, Gyergyószentmiklós, Gyulafehérvár, Hátszeg, Karánsebes, Kézdivásárhely, Lugos, Medgyes, Nagyenyed, Nagyszeben, Segesvár, Sepsiszentgyörgy, Szamosújvár, Szászrégen, Szászsebes, Szászváros, Székelyudvarhely, Szilágyosmlyó, Torda, Vajdahunyad, Vizakna és Zilah rendezett tanácsú város belsegének területén fekvő ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig tíz évet meghaladó időre bérbe vagy haszonbérbeadásához is szükséges. Együttal a belügyminiszterrel egyetértve elrendelem, hogy az említett városok belsegének területén ferve ingatlanokra nézve a hatósági hozzájárulás kérdésében ugyanazok a szervek döntenek, mint az ugyane városok belsegének területén fekvő ingatlanok elidegenítéséhez, vagy pedig tíz évet meghaladó időre bérbe- vagy haszonbérbeadásához szükséges hozzájárulás kérdésében."

Valószínű, hogy épenugy, mint a földet, először a határon és a nemzetiségi vidékeken szorították eladási, illetve forgalmi korlátok közé

és fokozatosan az egész ország területére áterjesztették a rendelkezést, ugyanez történik majd a házakkal is.

Az ingatlan forgalom korlátozása ellen már megindult a mozgalom. A szatmári munkapárt elnöke indítványt nyújtott be Szatmár város törvényhatósági bizottságához. Az indítványban az ingatlanforgalmat korlátozó kormányrendeletek elleni állásfoglalásra hívja fel a törvényhatóságot. Irjon fel a törvényhatóság → mondja az indítvány — a kormányhoz, hogy

az ingatlanforgalom korlátozására kibocsátott összes rendeleteket helyezze hatályon kívül és állítsa helyre az ingatlanok szabad forgalmát. Annak a célnak elérésére pedig, hogy ott, ahol erre szükség van: földdel lehessen ellátni a népet és a nem kívánatos elemek kezéből az ingatlant ki lehessen venni, vegye igénybe a kormány egycikre rendeletileg, aztán a törvényhozási uton a korlátlan kisajátítási jogot. A városi tanács pártólólag terjeszti az indítványt az augusztus 13-iki közgyűlés elé.

A legnagyobb mozgócsata folyik.

(Visszavert francia és angol támadások. — A németek új erőre kaptak.)

Berlin, 1918. augusztus 12. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös hadseregparancsnoka: Az Yser és Ancre között az ellenség részleges előretörései több ízben megfiusultak. A Lystól északra egy erős angol támadást visszavertünk. Az ellenség a csata arcvonalán a Sommetól északra, valamint az Aisne és Lihons között heves támadásokat intézett ellenünk, amelyeket többnyire tüzünkkel, részint ellentámadással visszautasítottunk. A Lihonsért vívott harcokban az ellenség a helységen át keletre tört előre, ellentámadásunk ismét a falu északi és keleti széléig vetette őket vissza. Lihons és az Ancre között heves részleges harcok. Choimetól délnyugatra megtámadtuk az ellenséget. Az Ancre — Royons országút mindkét oldalán ellenséges támadásokat visszautasítottunk. Az Avre és Oise között az ellenségnek erős támadásai a sötétség beálltáig tartottak. A támadásokat teljesen megfiusítottuk, különösen súlyos veszteségeket szenvedtek a franciák. Tillolotnyál a franciák tüzéségük előrevonásával, amely a páncélkocsikat szorosán felzárkózva követte, kísérelték meg az áttörés kierőszakolását. Gyalogságunk és tüzéségünk vonalaink előtt összelőtték az ellenséget.

Tegnap 17 ellenséges repülőgépet és 4 kötött léggömböt lőttünk le. Udet hadnagy 26-27 és 28-ik légi győzelmét aratta. Juliusban az összes frontokon 510 ellenséges repülőgépet és 36 kötött léggömböt lőttünk le. Ezek közül 39 repülőgépet légi védőütegeink szedtek le. 239 repülőgép birtokunkban van. A többi az ellenséges vonalak mögöttzuhant le, mint az világosan meg lehetett állapítani. A küzdelemben 129 repülőgépet és 39 kötött léggömböt veszítettünk. Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Zürichből jelentik: Egyes párisi lapok az entente eddigi előrenyomulásáról megállapítják, hogy győzelmet nagyon korai beszélni, mert a csata még tart. A németek új erőre keptak és ezért meg kell várni a további összecsapások eredményét.

Rotterdamból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint a németek a nyugati fronton még mindig számbeli fölényben vannak, de

az entente friss tartalékai már nagyobbak, mint a németeké.

Párisból jelenti a Havas-ügynökség: Hivatalosan közlik, hogy Franciaországban Pening tábornok parancsnoksága alatt az első amerikai hadsereget megalkotta. Pening tábornok az amerikai hadsereg hadtestfőparancsnokságát is megtartja.

Berlinből jelenti a Wolf-ügynökség este: Az Ancre és Avre között a nap nyugodtan folyt le, az Avre és Oise között ellenséges támadások megfiusultak.

Milanóból jelentik: A Corriera della Seranak jelenti Londonból: Az entente kormányok az Oroszországban folyó katonai operációk vezetésével az angol hadvezetői bizottság meg. A főhadiszállás Archangelszkben lesz.

Berlinből jelenti a Wolf-ügynökség: Az ofenzíva harmadik napján a franciák frontális támadást kezdtek Montdidier és a Maas között levő német arcvonal ellen. Miután itt sincs szilárd állásrendszer, hanem ideiglenes védelmi berendezés, a német főerőket a legbelső harcu terepre vonták vissza. A francia támadó csapatok, amelyek erős tüzéségi előkészítés után tankok kíséretében törték előre, csak a védőkre bukkantak, melyeknek gépfegyverrel azonban az ellenségnek érzékeny veszteségeket okoztak, úgy, hogy támadásaik mindenütt megálltak. A rohamozó franciák támadásai utóvédvonalaink előtt a legsúlyosabb veszteségek mellett omlottak össze és véres visszaverésük után a német utóvédek teljes rendben, egész csekély veszteségekkel, anyagvesztés nélkül visszavonulhattak, a hivatalos jelentésben említett vonalakra.

Az Avretől északra az angolok és franciák kiméletlenül a legnagyobb erőket vetették harcba, hogy dél felé az Avre és Maas között új csoportosulást végző német csapatok hátába kerüljenek és észak felé a német ellenállás megtörése által az Albert és Somme között levő német Ancre-frontot felgöngyölítsék. Súlyos emberáldozat, valamint tankoknak tömeges pusztulásával, amelyek a német állások előtt tucat-számra felszenek összerombolva, sem érthette el célját. Jelenleg az Ancre és Somme közötti harcok nem a pillanatnyi térnyerés vagy vesz-

és szerint ítélendők meg, hanem annak szemellett tartásával, hogy egy legnagyobb stíli mozgócsata van folyamatban, amely az embert kimélő német harci mód mellett nehezen pótolható réseket lít az ellenség leihőbb harci csapataiban, a német csapatokat ellenben jövendő feladatokra harcképes állapotban tartja meg.

Dohányültetvény egy Kőlcsey-utcai házban.

(Detektívek fedezték fel nyomozás közben.)

Még néhány hónappal ezelőtt valaki beugta az aradi rendőrségnek, hogy a Kőlcsey-utcai volt Sarlot-féle házban, amely most Szabó Albert üvegnagykereskedő tulajdona, ez egyik lakó zsirral és cukorral manipulál, vesz és elad a hatóság háta megett. Miután az ilyen üzérkedést nagyon diszkrétén szokták megfigyelni, mert különben elmarad a kívánt eredmény, a detektívek hosszabb ideig megfigyelés alatt tartották a házat, igyekezv ebizonyítékokat szerezni amellyel lecsaphassanak áldozatukra.

Azonban a filozof utakon járóknak rendszeren nagyon ki van fejlődve a szaglászó képességük és így a detektívek embere is csakhamar észrevette, hogy baj van a kréta körül s abban hagyva minden üzletet, várta, míg a zivatar elvonul a feje felett.

A detektívek látva, hogy semmi rendellenes nem történik a házban, felhagytak a megfigyeléssel, amiről az érdekelt is azonnal tudomást szerzett és ettől kezdve vakmerővé lett. Arra valóban azonban a jóakarók, hogy ha kell, többször is felkeltsék a rendőrség figyelmét. Az előbbi példán okulva a detektívek most nem sokat tanakodtak, hanem azonnal házkutatást fogantatosítottak, aminek meg is volt a kívánt eredménye. A spekuláló ur lakásában a megengedettnél nagyobb mennyiségű zsirt, lisztet és cukrot találtak és foglaltak le. Mialatt a lefoglalt árukat csomagolták, a detektívek beszélgetés közben még kifejezést adtak elismerésüknek afelett, hogy az udvar milyen szépen be van vetve és minden talnalatnyi földet milyen helyesen használták fel a lakók. Azután eltávoztak, az eljárás pedig megindult a kihágást elkövető lakó ellen.

Az elmúlt héten az egyik detektívnek ismét dolga akadt a Kőlcsey-utcai házban, valamint kérdeznie kellett a kihágási eljárás alatt álló lakótól. Több hónap eltelté után az akkor megdicsért udvar most már teljes díszében pompázott, úgy, hogy a detektív igazi örömmel nézett szét. Ekkor az udvar egyik sarkában egy különös városba éppen nem illő növényre lett figyelmes, amiről közelebbi megtekintés után megállapította, hogy dohány.

A detektív felfedezéséről azonnal jelentést tett a pénzügyigazgatóságának, ahonnan pénzügyőröket küldöttek ki a helyszínre. A fináncok megakarták állapítani, hogy ki a dohány gazdája, de nem ment olyan könnyen, mint azt az ember elképzelné egy ilyen kis bérházban, mert a dohánynak nem akadt gazdája, senkisé sem váltotta azt a magáénak. Azonban fináncok sem először állottak szemben ilyen, a tagadás és semmit sem tudás álláspontjára helyezkedő polgárokkal, addig szorongatták fenyegetésekkel a ház lakóit, míg végre kitudódott adohány gazdája.

Megindult ellene az eljárás, a dohányt pedig elkobozták, úgy döntve sorsa felett, hogy ott hagyták a kertben, amíg beérik és csak azután viszik el.

Akadtt végre egy ember Aradon, aki kitálalta a mólját, hogyan lehet élni ma a trafikok nagylelkűsége nélkül, miként biztosíthatja magát a nagy dohányinségben és ez is póruljárt. Annyi élvezete maradt csak, hogy finánc asszisztencia mellett gyönyörködhetik nap-nap után abban, hogy milyen szépen érik az ő általa elvetett dohány.

Izgalmas vita az árvaház körül.

(Műlek dr. nyugalmába küldi az árvaházi igazgatót. — Személyi harc egy bizottsági ülésen. — Házi kezelésben az élelmezés.)

Az árvaház felügyelő-bizottság mai ülése csatater volt. Két felfogás ütközött össze egymással és pedig az a tábor, amely az árvaház élelmezését házi kezelésben akarja végeztetni, a másik tábor pedig az élelmezés bérbeadása mellett indította meg az offenzívát. A csataternek nem voltak sebesültjei, nem voltak áldozatai, de halva maradt a tárgyilagos vitaközös és bírálat gyönyörű elve, amennyiben súlyos inaktívakkal illették Balázs Ferenc árvaházi igazgatót, akit Műlek Lajos dr. bizottsági tag egyenesen arra szólított fel, hogy kérje nyugdíjaztatását. A személyi téren mozgó, szokatlan és cseppet sem helyeseltető tanácskozásnak mondott személyeskedésről az alábbi részletes tudósításban számolunk be.

(A beteg árvákat kiteszik.)

Balázs Ferenc árvaházi igazgató bejelentette, hogy az árvaházban két beteg gyermek van, akiket már nem lehet tovább ott tartani, mert az árvaház nem szanatórium.

Műlek Lajos dr. csodálja, hogy az igazgató egyszerűen ki akarja tenni az árvaházból a két gyermeket, amivel azt dokumentálnák, hogy az árvaház nem felel meg humanitárius követelményeinek. A két beteg gyermeket vagy el kellene az árvaházban különíteni, vagy pedig arról kellene gondoskodni, hogy idegenben megfelelően helyeztessenek el, de a beteg gyermekeket nem lehet egyszerűen sorsukra bízni.

A bizottság úgy határozott, hogy az igazgató egy hónap múlva tegyen jelentést a gyermekek állapotáról és ha még akkor sem gyógyultak meg, akkor magánházaiban helyezik őket el, ahol megfelelő hygienikus ellátásban részesülnek.

(Felelnek az árvák számát.)

Bemutatták ezután szociális bizottságának azt a javaslatát, hogy az árvák számát emeljék fel ötvenre, a felügyelő- és nevelőszemélyzetet szaporítsák, konyhakertészet céljaira 6—8 hold földet adjanak át az árvaháznak és végül, hogy a felügyelő-bizottságot a szociális bizottság néhány tagjával egészítsék ki.

Műlek Lajos dr. nem zárkózik el teljesen a javaslatától, de a mai viszonyok között tekintetbe kell venni azt is, hogy a város áldozatkész polgárai nem áldozhatnak többet az árvaházra és ezért tartózkodni kell minden olyan személyi kiadásoktól, amelyek a város háztartását terhelik. Ő maga is hiva annak, hogy az árvák számát felemeljék, de most, amikor azt látjuk, hogy a közönség is alig kapja meg a lisztjét, nem szabad kitenni az árvákat éhségnek. Ami a személyzet-szaporítást illeti, az a felfogása, hogy erről csak akkor lehet szó, amikor a hármass bizottság tárgyalni fogja a jövő évi költségvetést.

Kneffel Lajos kimutatja, hogy a személyzet-szaporítás 28000 koronába kerülne, amelyet úgy lehetne fedezni, ha a piaci helypénzt 50 százalékkal felemelnék. Műleknek arra a megjegyzésére, hogy az árvákat a felemelt létszám mellett nem lehetne kellőképpen élelmezni, elmondja, hogy Aradon az egyes intézmények 985 személyt látnak el. Ha tehát a város ezeket elláthatja liszttel és zsirral, akkor elláthatja a felemelt létszámú árvaházat is. Azt indítványozza tehát, hogy a szociális bizottság javaslatai már január elsején lépjenek életbe.

Kovács Vince: Ha Kneffel biztosítani tudná,

hogy a háboru január elsejével befejeződik, akkor életbe lehetne léptetni a javaslatokat. De hát ez lehetetlenség. Az élelmezés kérdésében már kedvezőbb helyzetben vagyunk, mert a Katholikus háziasszonyok szövetsége nem hajlandó az árvaházat tovább élelmezni és így az árvaházban több helyiség megüresedik és így el lehet helyezni 50 gyermeket. Különben a felügyelő- és nevelő-személyzet szaporításáról csak január elsején lehet szó, amikor tisztán látjuk a helyzetet.

A bizottság abban állapodott meg, hogy javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, emelje fel az árvák számát ötvenre, utasítsa a tanácsot, hogy konyhakertészet céljaira 6—8 hold földet adjon át az árvaháznak, utasítsa a felügyelő-bizottságot, hogy a személyzet szaporítására nézve annak idején tegyen előterjesztést. Végül azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a felügyelő-bizottságot egészítse ki a szociális bizottság tagjaival.

(Házi kezelést.)

Ezután bemutatta a polgármester az árvaház élelmezésére kiírt árlejtés eredményét. Egyedül Kintzig Janka tett ajánlatot, aki eddig is vezette az élelmezést. Kintzig Janka egy személy élelmezését havi 80 koronáért vállalja, ha a város tüzfáról gondoskodik. Ruhamosást darabonként 20 fillérért vállal. A polgármester megjegyezte, hogy Kintzig Janka kifogástalannal élelmezi az árvákat. Az új ajánlat 5 koronával drágább az eddigi ellátásnál.

Kneffel Lajos nem fogadja el az ajánlatot, mert elvi álláspontja az, hogy a város házi kezelésben lássa el az árvák élelmezését. Bár ő az árvaház kérdésénél nem is szeret összegekről beszélni, mégis kénytelen kimutatni, hogy a házi kezelésben egy árva havi ellátása 61 korona 50 fillérbe kerül. Tehát a város a házi kezelés révén megtakarítást ér el.

Vojtek Alajos szintén a házi kezelés mellett van, ha garanciát kapnak arra, hogy 61 korona 80 fillérért el lehet látni egy személyt.

Varjassy Lajos polgármester elfogadná a házi kezelést, ha az árvaház élén hozzáértő gazdaasszony állna. Az igazgató azonban nem ért a főzéshez, a gazdálkodáshoz. Ő még mint gazdasági tanácsnok többször kifogásolta az igazgató elszámolását és egyszer határozottan meg is tiltották, hogy borjühust főzessen. A beérkezett ajánlat elfogadását javasolja.

(Menjen augalomba.)

Balázs Ferenc igazgató azt a megjegyzést teszi, hogy Kintzig Janka kezelése alatt jó volt a koszt, de az utóbbi időben megcsappant, aminek az az oka, hogy nehezen tudja készleteit beszerezni.

Műlek Lajos dr.: Nem egészen így áll a dolog. Az élelem azért csappant meg, mert azok, akik ingyen adakoztak, elvesztették a kedvüket. Ezt nem is csodálom, hiszen folyton ütlik őket.

Balázs Ferenc igazgató: Legyen szabad az ügy személyi részére kitérnem. Tiltakozom az ellen, hogy engem mindig alaptalanul megtámadjanak. Akkor, amikor borjühust adtam a gyermekeknek, azért adtam, mert ez volt a legolcsóbb. A polgármester urat tévesen informálják az én személyemet illetőleg. Én ki fogom kutatni, hogy honnan erednek ezek a vádak. Ha hibát követtem el, a tanács intézkedhetett volna.

Varjussy polgármester: Ez is megtörtént. A tanács utasította önt, hogy borjühust csak a betegeknek szabad felszolgálni.

Mülek Lajos dr.: Az igazgatónak együtt kell étkeznie a gyermekekkel.

Balázs igazgató: Én nem étkezem velük.

Mülek dr.: Pedig, ha olyan, mint a gondos szülő, akkor ezt meg kell tennie. Házi kezelés esetén hogyan bizhatjuk akkor a konyhát az igazgatóra, ha már előre kijelenti, hogy nem akar együtt étkezni a gyermekekkel. Különben is úgy látom, hogy a felügyelő-bizottság ülése egy csatater, ahol az igazgató ur minden üdvös dolog ellen harcol. Elvégre mi nem azért vagyunk itt, hogy a tüdönket kikiabáljuk, mert az igazgató urnak ez vagy az nem tetszik. Ennek a csatározásnak meg kell szünnie, mert mi az árvaházat reorganizálni akarjuk. A sok veszedelmes megszüntetésére az a legegyszerűbb megoldás, ha az igazgató ur a nyugdíjaztatását kéri.

— Köszönöm a tanácsát! kiáltotta indulatosan Balázs igazgató. Milyen jogon követeli ezt a bizottsági tag ur?

— Mint a törvényhatósági bizottság tagja! válaszolta Mülek dr.

Balázs igazgató: Ehhez önnek nincsen joga. Én mindig teljesítettem a kötelességemet. Ha kifogás lett volna ellenem, eljártak volna annak rendje és módja szerint.

Mülek dr.: Én elismerem, hogy teljesítette a kötelességét. De ha az igazgató ur minden üdvös reformot ellenez, akkor igazán nincs más megoldás, mint az, amit az imént ajánlottam. (Nagy lármá. A polgármester többször csegett.)

Vojtek Alajos: Az igazgatót félreértették. Ő nem azért nem akar együtt étkezni a gyermekekkel, mintha nem akarna felügyeletet gyakorolni. Ezt meg fogja tenni ezentúl is. Hanem azért nem akar velük együtt étkezni, mert nem akarja kitenni magát gyanúsításoknak.

Tisch Mór dr. főorvos elmondja, hogy husz éve jár az árvaházba. Az igazgatót mindig ott találta. Többször meggyőződött róla, hogy emberségesen bánik a gyermekekkel és tudja, hogy működése ellen sohasem emeltek kifogást. Ezt kötelessége kijelenteni. Kérdi, hogy milyen ok alapján akarja Mülek dr. nyugalomba küldeni az igazgatót, amikor erre nem szolgált rá?

Mülek dr.: Én a multról nem beszéltem. Én csak azt mondom, hogy a mai viszonyok között az árvaház újjászervezésénél az igazgató személynél ütköző pont. A személyi torzalkodások elkerülésére a leghelyesebb megoldás az, ha az igazgató nyugalomba vonul. Nekem, mint az árvaház egyik ellenőrzőjének, jogom van ezt kívánni. Ha az urak más véleményen vannak, én tisztelem és becsülöm a véleményüket. De elvárom, hogy az én véleményemet is tiszteletben tartásák, még ha téves is. Én majd módját fogom ejteni, hogy véleményemet adott helyen és időben kifejezésre juttassam. Egyébként oktatást senkitől sem fogadok el.

Kneffel Lajos: Kénytelen védelmébe venni az igazgatót a nyílt ülésen elhangzott támadásai szemben. Bizalommal viseltetik az igazgató iránt, mert egész idejét az árváknak szenteli és soha panasz nem volt ellene. Nem tudja, hogy az igazgató személye miért nem szimpatikus egyesek előtt, de azt tudja, hogy az igazgató buzgó tisztviselő, korrekt ember és mindenkor teljesíti a kötelességét. Reméli, hogy a személyes természetű összeütközések meg fognak szünni és hogy ennek a bizottságnak az ülése a jövőben nem lesz többé harsány.

Vojtek Alajos teljesen csatlakozik Kneffel és Tisch főorvos felfogásához. Azt hiszi, hogy Mülek tévesen ítéli meg Balázs igazgató rá-

termettséget.

Mülek dr.: Én nem keresem a személyi motívumokat.

— De mégis felhozta! mondotta Koszka Ernő.

Mülek dr.: Csak az igazgató érdekében hoztam fel.

— Kérem az urakat, fejezzék be a szemé-

Megadóztatják az aradi bírák „borravalóját.”

(Fülfeltes minisztertanácsi intézkedés. — A külön pótlék egyharmadát vonják le.)

Miután a képviselőházban többször szóváltották a magyar bírói és ügyészi kar szomorú helyzetét, végre a kormány is belátta, hogy a bírák és ügyészek sorsán, akik állásuknál fogva semmiféle mellékkereset után nem nézhetnek, valahogyan javítani kell. A segítség, amit a kormány kiutalt, nem volt valami nagyobb méretű, mert annak a hivatalnokai osztálynak, amely a háború okozta drágaság ellenére is fixfizetésből kell megélnie, odadobott napi öt korona külön pótlékot, vagy amint a bírák nevezik: „borravalót”, amely azonban a törzsfizetésbe és így a nyugdíjba sem tudódik be.

Ennek a nem valami gáláns, de annál nehezebben kivívott „borravalónak” a sorsa annyira jellemző a mi kormányzati viszonyainkra, annyira tökéletes képét adja a minisztériumokban zárt ajtók megett lefolyó áldás nélküli munkának, hogy érdemes vele foglalkoznunk.

Augusztus elsején a külön pótléknak két havi részletét kellett volna kifizetni, ami 300 koronát tesz ki. Az igazságügyminiszter értesítette az adóhivatalokat, ezekkel az aradit is, hogy a pótlékot fizessék ki és számoljanak el az igazságügyi tárca terhére, úgyhogy nem látszott semmi akadály tornyosulni a segély kiutalása elé.

Az aradi bírák és ügyészek meg is jelentek az adóhivatalban 300 koronáról kiállított és bélyeggel felszerelt nyugtáikkal — mert a bélyeg természetesen még erről a nyugtáról sem maradt el — és roppant keservesen csalódtak, amikor szabályszerűen kiállított nyugtáikra csak 200 koronát fizetett ki az adóhivatal, vagyis a pótlék egyharmadát levonta. Nem tudták elképzelni, hogy miért történik ez, de miután meg voltak győződve arról, hogy az adóhivatal nem jár el jogtalanul, szegyeltek kérdezősködni és csak maguk között adtak kifejezést az eljárás felett érzett mélységes keserűségüknek. A panasz lassan terjedt és így az Aradi Közlöny is tu-

lyes téren való vitát, szólt a polgármester és elrendelte a saavadást.

A bizottság többsége elhatározta, hogy javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, amely szerint az árvaház felújítása január 1-től kezdve házi kezelésben történjék. Ezzel az izgalommal teljesülés véget ért.

donást szerzett róla. Utána jártunk a dolognak és sikerült megtudnunk az adóhivatal eljárásának indító okait.

Az igazságügyminiszter leiratja „külön pótléknak” nevezi a segélyt s ezért az adóhivatalban úgy magyarázták ezt, hogy mint minden más pótlék után, ugynevezett *szolgálati díjat* — egyharmadát az összegnek — vonnak le az állami tisztviselők nyugdíjalapjának javára, ugyanígy kell eljárni a különpótlékkal is.

Sőt még klasszikusabb folytatása is van ennek a „borravaló” ügynek, amelyről *Wekerle Sándor* miniszterelnök, *Popovics Sándor* és *Tóry Gusztáv* miniszterek nyilvánosan is kijelentették, hogy segély akar lenni. Az adóhivatal megállapította, hogy a külön pótlék adóköteles és így az öt korona után még adót is fognak fizetni a bírák és ügyészek. Tehát a segélynek szánt külön pótlék egyharmadát levonja az állam nyugdíjalap javára, a nyugtára bélyeget kell vásárolni és végül még adózni is kell utána, úgy, hogy ami még marad, azt „borravalónak” sem nevezhetjük így egyszerűen, hanem teljes joggal hozzáilleszhetünk valami díszítő jelzőt is.

Ennek a valóban érthetetlen eljárásnak és minden bajnak az oka az, hogy a minisztertanács határozatában elfelejtették kimondani, amint azt máskor tenni szokták, hogy a külön pótlék szolgálati díj és adómentes, elfelejtették, mert nem voltak tudatában felületességük komoly következményeinek. A adóhivatal tehát helyesen jár fel, a képviselőház nemes intenciójú akciója pedig összezsugorodott smucig borravalóvá.

Az aradi járásbírószághoz beosztott bírák különben ma felterjesztést intéztek az igazságügyminiszterhez, amelyben kérik a sérelmek korrigálását és amint értesülünk, többen az aradi törvényszék bírái közül nem is vették fel a külön pótlékot, mert nem ismerik el a levonás jogos voltát.

Költözik az orosz kormány

(A bolsevikiek megverték a cseheket.)

Stockholmból jelentik a Berliner Tagblattnak: Oroszország néhány nap óta el van zárva a külvilágtól, a távíróközlekedés megszakadt és a külfölddel való érintkezés egyetlen módja a drótnélküli telegraf.

Bécsből jelentik: A Telegraphen Compagnienak jelentik, hogy orosz lapok szerint az orosz kormány veszélyeztetve látja helyzetét és ezért legközelebb Kronstadtba költözik, ahova *Lenin* és *Trockij* szombaton már meg is érkeztek.

Stockholmból jelentik a berlini Lokalanzeigernak: Péterváron zavar uralkodik és nagy a bizonytalanság.

Berlinből jelentik: *Helfferich* dr. a nagy főhadiszállásra utazik jelentéssel végett és több napig ott marad.

Moszkvából jelentik a szovjet-csapatoknak a Volga környékén aratott győzelméről: A Volga középső folyása mentén a szovjet csapatok hét verszinyre vannak *Szimbi-szktól*. *Vikulin* vasúti csomópontot megszállották, *Baakovót*, valamint a tőle keletre fekvő *Nikolajevszket* elfoglalták és a cseheket Szamara irányában üldözik. A Volga északi folyása mentén a szovjet-csapatok elfoglalták *Csisztopolj*, *Szpaszk* és *Birszk* városokat. Orosz hivatalos jelentés szerint a Volga mentén a cseh-szláv csapatok ellen harcoló szovjet-csapatok nagy győzelmet arattak. Elfoglalták *Szizrant*, *Bugalmát* és *Sztavropolt*, mire a csehek rendetlen futásban Szamara felé menekültek.

Stockholmból jelentik: A szovjet-csapatok a *Don* vidéken elfoglalták *Kalacsi* és nagyobb zsákmányt ejtettek. Ufából azt jelentik, hogy a cseh-szláv csapatok fogelme meglazult, a katonák kegy része elégedetlen és naponta töfeges kivégzések vannak.

Párisból jelentik: A *Temps* jelentése szerint *Grenard* francia főkonzult, *Lavargust*, a francia katonai misszió főnökét és *Mazent*. *Grenard* munkársát a bolsevikiek Moszkvában letartóztatták.

Berlinből jelentik: kievi lapok jelentése szerint a német csapatok Kievtől délre a zendülő parasztokat szétszórták és ártalmatlanná tették.

Az olasz repülők kórházakat bombáznak.

Budapest, augusztus 12. (Hivatalos.) Az olasz fronton tegnap nem volt nagyobb gyalogsági vállalkozás, de annál élénkebb volt sok helyütt a tüzérségi harc és a repülő tevékenység. Olasz repülőrajok *Foltre* és a *Hétközség* fensíkja fölött csekély magasságban a repülőknak messziről felismerhetően jelzett tábori kórházakat támadtak meg és támadásuknak betegek és betegápolási szolgálatot teljesítő személyek estek áldozatul. Albániában nincs különös esemény. A vezérkar főnöke. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Aradon nincs galiciai.

(Egy letelepedési engedélyt sem adott a rendőrség.)

A Városi kávéház jellegzetes törzsvendégei eltűntek. Csenedesebb lett a terras, a levegőben nem röpködnek százezres számok. Északról jöttek és északról jött a nagy seprés, amely elsöpörte őket is. Visszamentek Galiciába, ahol nem oly szigorú a rendőrség, ahol most már buzakeresztek vannak ismét a harcmezőkön.

A budapesti államrendőrség szigorú és kérelhetetlen razzia-tartott az észak-magyarországi megyékben. Főként a borüggyel kökre vetették ki a hálót, kik a bor árát elképzeltetlen magasságra hajtották fel. És úgy mint minden más éllelmeikkel, gardát cserélt egy áru nélkül, hogy valamelyikük is látta volna. Természetesen minden továbbadásnál már drágább volt. A bor is, Tokaj aranyló nedűje, nyugodtan pihent a hűs pincékben, amíg éhes ügynök-had tovább adta-vette. Természetesen mindig egyik busás haszonnal. A múlt heti razzia olymáán az államrendőrség a kávéházakban fogdosta össze ezeket a milliomos jelölteket, kikuttatták őket és 1.200.000 koronát fiztettek velük adóba. Az eltoloncolást nem várták meg, hanem önként hazautaztak.

Aradon is a rendőrség, a multkori razziaja folytán, több galiciait kiutasított a városból. Az eltoloncolást ezek sem várták meg, hanem csendesen, feltűnés nélkül elutaztak. A kik pedig Felső-Magyarországból jöttek le borüzleteket csinálni, észrevették a pangást a borüzletnél, szintén eltávoztak Aradról.

Menekültek Aradon települési engedélyt nem kaptak, így tehát ma ezidőszerezt *egyetlen galiciát sem tartózkodik Aradon.* Az államrendőrség razziajának és aradi rendőrség szigorának ennyiből legalább meg volt a haszna.

MUVÉSZET.

Beteg a szintársulat.

(Győző Alfrédet megoperálták, a sugó megvakult.)

Egy héttel ezelőtt vonult át az aradi szintársulat Hódmezővásárhelyre, ahol két hónapig játszik Szendrei Mihály gárdája és nagy sikerrel megkezdte ott a nyári idényt. Ezalatt a rövid idő alatt nem sokat hallottunk a művészeinkről, egy-egy ünnepelésben forró est hire ugyan eljutott hozzánk is, néhányan a társulat tagjai közül felhasználva a rövid pauzát, hazajöttek egy-két napra Aradra, de általában nem sokat tudunk belőlük.

Egy aradi ur, aki tegnap jött vissza Hódmezővásárhelyről, szomorú híreket hozott magával. Tőle tudtuk meg, hogy az aradiak dédelgetett színésznői és színészei egymás után többekévébbé súlyos betegségeken estek át. Az ő elbeszélése alapján írjuk meg a következőket:

Győző Alfrédnek, a társulat kedvelt komikusának, kellemeilen daganata tumort a lábán. Hosszasabban feküdt kórházban, ahol műtétet is végeztek rajta. Most már kint sétál, de még mindig híge, rosszul néz ki és így szereplésről egyelőre szó sem lehet.

Baries Gyula, akitől oly nehezen vett bucsút a zaradi közönség, szintén kórházban fekszik. Az aradi ur nem tudta megmondani, hogy mi a baja, csak annyit közölt, hogy állapota komoly.

R. Tóth József is betegeskedett néhány napon át. A divatos spanyol lázon esett át, de már nincs semmi baja.

Holjára hagytuk a legszomorubb esetet, a mivel talán kezdenünk kellett volna. A színházlátogató közönség bizonyára nem gondolja, hogy egy jó előadásnak milyen fontos tényezője a sugó és így sokan talán nem is tudják, hogyan nézett ki az aradi társulat sugója, akiről most szólni akarunk. A szegény embernek már régen rossz volt az egyik szeme és most Hódmezővásárhelyre való utazása alatt meghűtötte erősen az egészse-

ges szemét is, úgy hogy egyáltalában nem lát, hanem mindenhova vezetni kell. Helyette az egyik fiatal kardaloszó sug.

Mondanunk sem kell, hogy a járványosan fellépő betegségek sok zavart okoznak a műsor rendezésében. A társulat amúgy is erősen megcsappant létszámából nem sikerül minden szerepre megfelelő erőt találni, úgy hogy ma már megszűnt a drámai és operett színész közötti disztingció, mert mindenki játszik minden este olyan szerepet, amelynek momentán hiányzik a gardája.

Azokban arról is beszélt az aradi ur, hogy az aradi nyári színháznál nem sokkal kisebb ottani színházban minden kalamitás ellenére állandóan zsúfolt nézőtér előtt folynak az előadások.

* **Előadások a Modern Kabaréban és a Tánc kaszinóban.** A Modern Kabaré mostani műsorát naponta nagy közönség nézi elragadtatással végig. Ma este pikáns est volt a Modern Kabaréban, míg kedden és szerdán este utoljára adják elő a legújabb műsrot. Csütörtökön. Nagyboldogasszony napján új műsrot mutat be a kabaré és ez alkalommal bucsuzik el hálás közönségétől Vágó Géza, a kabaré kitűnő komikus. Ezen az estén fogja előadni Vágó a „Lecke a házasságról” című szenzációsan szellemes magánjelenetét. A közönség nagy érdeklődéssel néz előbe a bucsuelőadásnak és a jegyek nagy részét már lefoglalták. — A Tánc kaszinó előadását is nagy közönség nézi végig naponta. Az előadásokat itt Forrai rendezi, aki a Modern Kabarénak is egyik kiváló erőssége. A kaszinó tagjai énekszámokat adnak elő és a legmodernebb tánc attrakciókat mutatják be.

Főrrongás Malvy miatt.

(A volt belügyminiszter tiltakozó levele.)

Párisból jelentik: Malvy, a számtetésre ítelt volt belügyminiszter Dechanel kamaraelnöknel tiltakozott az államtvörvényszék ítélete ellen, a mely támadás az alkotmány, a törvény és védekezés szent joga ellen. Attól az óhajtól vezéreltetve, hogy abban az órában, amelyben az ország sorsáról van szó, elkerüli azt, hogy az agitáció céljától eltérítse az országot. Aláveti magát az ítéletnek, amennyiben a saját sérelmére vonatkozik, de soha sem fogadja el azt a politikai döntést, amellyel politikáját meghelyezték. Felszólítja mindazokat, akik vele azonos nézeteket vallanak, hogy úgy, mint eddig, legjobb erejükkel szolidaritás a nemzeti győzelem és Franciaország győzelvének ügyét, amely győzelemnek a jog és nének győzelmének kell lennie. E győzelemmel út a megtorlás és demokrácia órája.

Madridból jelentik: Az esti lapok szerint Malvy, a számtetésre ítelt volt belügyminiszter ma San Sebastianba érkezett.

Párisból jelentik: Az emberi jogok ligája nyilatkozatot tett közbe, a mely törvénytelennek mondja a szenátus ítéletét. A szenátus olyan jogot arrogált magának, a mely ellentmond a törvényeknek. A szenátus olyan bünt tulajdonított Malvynak és olyan büntetéssel sújtotta, amely nincs is benne a francia büntetőtörvénykönyvben. A szenátus a hivatalos hatalommal való visszaélésről szóló szakasz alapján ítélte el Malvyt. A kérdéses szakaszból azonban kétségtelenül kiderül, hogy az miniszterekre nem alkalmazható, hanem csak olyan hivatalnokokra, a kik vonakodnak fölötteseik utasításait, vagy a törvény rendelkezéseit teljesíteni.

Genéből jelentik: Malvy elítélése egész Franciaországban a leghevesebb tiltakozások áradatát idézte elő. A szociálista-párt tömegpetíciót készít, a melynek részleteiről, szombaton este határoztak. Különösen kiemelendő a Coalition Republicaine-nek, az emberi jogok ligájának, a vasúti alkalmazottak szindikátusának és a könyv- és papíripari munkásoknak a tiltakozása. Mint a Humanité közli, sok szerzőtor bejelentette a radikális szociálista párt végrehajtó bizottságának apáról való kilépését. Azonkívül indítványt is adtak be a végrehajtó bizottsághoz, a mely szerint ki kell a pártból zárni mindazokat a szenátorokat, a kik Malvy elítélése mellett szavaztak.

Az a 86 szenátor, a ki Malvy elítélése ellen

szavazott, egy új baloldali köztársasági csoportot alkot, a mely a jövőben tudni sem akar a jobboldali szenátorokról és elutasítja a velük való megegyezés gondolatát. A kamara legközelebbi ülése december 5-én lesz, ott döntik majd el, tagja maradhat-e Malvy a képviselőháznak. Renaudel véleménye szerint a Malvy-ügy konfliktust idézhet elő a kamara és a szenátus között, a minek az lehet a következménye, hogy elrendelik az új választásokat és azután revideálják az alkotmányt. Általában az a vélemény, hogy Malvy elítélése igen súlyos természetű belpolitikai válságot fog előidézni, a melynek beláthatatlan következményei lesznek.

Kölnből jelentik: A Kölnische Zeitung szerint a Christiania Dagblad a következőket írja Malvy elítéléséről: Mindenki kivétel nélkül tudja, — úgy bírák, mint a vádló — hogy Malvy sohasem árulta el Franciaországot. Ezzel a dolog el lett volna intézve. Clemenceau azonban másképp akarta és akarta még egyszer teljesülni. A szenátus, mint legfőbb törvényszék, tudta, hogy Malvy fölmentése Clemenceau bukását jelentené és ezért elítélte Malvyt, de nem Malvy személyét, hanem a pártközi béke politikáját. Malvy tárgyalásokba bocsátkozott a munkásokkal, a helyett, hogy megfenyegette és legázolta volna őket. Ezért defaitistának bélyegezték meg, a ki Franciaország vereségét óhajtja és azt igyekszik előmozdítani. Bizonyos, hogy Malvy politikája hibás volt, épp úgy mint Clemenceaué, itt azonban politika áll szemközt politikával.

Kilencven millió a kisiparnak

(A főrendiház bizottságai és a tisztviselők támogatása.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A főrendiház bizottságai ma délben tárgyalták a képviselőházban legutóbb elfogadott törvényjavaslatokat Chorin Ferenc helyettes elnök elnöklétével. A kormány tagjai közül Wekerle Sándor, Szurmay Sándor báró, Popovics Sándor, miniszterek, Szászi igazságügyi államtitkár és Bernolák vezérhadbiztos volt jelen.

Az egyesült pénzügyi, valamint közjogi és törvénykezési bizottság elsősorban a pénzügyi központ tökéletesítésének módozataira vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalta. Matlekovics Sándor ipari hitelszövetkezetek felállítását kérte a pénzügyi központ támogatásával.

Popovics Sándor pénzügyminiszter kijelentette, hogy a minisztertanács már el is fogadta azt, hogy a pénzügyi központ a háboruban tönkrement kisiparosoknak egzisztenciájuk helyreállítására mérsékelt kamat mellett kölcsönket nyújtson. Ez az összeg 90 millióra rugna, a melyet az állam fog garantálni. Az első évben tőketerlesztés nem lesz. A bizottság a javaslatot elfogadta.

A katonai ellátásról szóló javaslatot Benedek Sándor előadó ismertette. Felhívta a kormány figyelmét a polgári és katonai nyugdíjak közti diszparitásra. E tekintetben nagy eltérés történt a polgári tisztviselők hátrányára, úgy, hogy például egy vezérőrnagynak 1300 koronával több a nyugdíja, mint Magyarország miniszterelnökének.

Szurmay Sándor báró és Radvánszky báró felszólalása után Popovics Sándor szólalt fel. A fixfizetésű hivatalnokok és különösen az állami tisztviselők a pénzérték-csökkenés hatása alatt szenvednek. A megoldás tehát tulajdonképpen nem a fizetés emelés és nyugdíjemelés, hanem a pénz értékének emelése legyen. A kormány erre minden eszközzel törekszik. A kormány osztja azt a feltevést, hogy a polgári tisztviselők illetményeit rendezni kell és a nyugdíjasok illetményeinek rendezése is ezzel kapcsolatban fog történni.

Ezzel a javaslatot elfogadták és megszüntették még több apróbb javaslatot is.

HIREK

Zoltay Mátyásné balesete.

(A Menyházán nyaraló aradiak ijedelme.)

A Menyházán nyaraló aradiak körében őszinte részvétellel beszélnek arról a súlyosabb természetű balesetről, amelynek Zoltai Mátyás aradi zenetanár felesége esett áldozatul. Bizonyára idehaza is sajnálattal értesül Zoltainé malőrjéről tisztelőinek és ismerőseinek nagy tábora.

A menyházai nyaralótelep vendégei túlnyomórészt aradiak, akik igen kedélyes, bensőséges társadalmi életet élnek ezen a természetnek minden szépségével pompázó helyen. Egy társaság, amelynek Zoltaiék is tagjai, elhatározta, hogy együttes kirándulást tesznek a telep közelében levő mangán-bányába, amely egyik legcsodálatosabb háborus kreációja a németeknek. Megvették a teljesen elhanyagolt és improduktív bányát a Wenckheim grófi családtól és rövidesen óriási méretű ipartelepévé fejlesztették. Angol, francia, orosz hadifoglyok ezrei dolgoznak a megtekintésre érdemes üzemben, amelyek mintaszerű kezelését biztosítja az, hogy legelsőrendű szakembereket küldtek Németországból Menyházára.

A telephez vasut vezet és a társaság, amely a megtekintés után haza volt indulandó, helyet foglalt a hajtányon. Az első ülésen a trezinát kormányzó főhadnagy és Zoltainé foglaltak helyet. A gép teljes erővel gördült le a fürdőtelep felé és már közeledett végcéljához. A bennülők aggodalommal látták, hogy a főhadnagy nem tartja be a szabályokat, amelyek szerint a hajtányt a negállás helyétől legalább kétszáz lépésnyire már fékezni kell. Ezt szóvá is tették előtte.

— Én az utolsó tíz lépésen belül is annyira megtudom lassítani a gépsébséget, hogy pont ott áll meg, ahol kell. Nem így történt. A hajtány a bentülők legnagyobb rémületére belefutott az ugyanazon a sínpáron veszteglő másik gépbe és Zoltainé mindkét alsó lábszáran súlyos ütődést szenvedett. A nagy fájdalom következtében eszméletét veszítette. Hazaszállították lakására, ahol a Menyházán nyaraló Posgay István dr. kórházi igazgató rögtön megvizsgálta, de pontos diagnózist nem tudott megállapítani az első percben, mert nem tudhatta, nem történt-e sztonitózis.

Most már ennek a veszedelemnek lehetőségét elmulasztani tekinti az orvos, de oly nagy méretű izomzuzódás történt, hogy a professzorné hosszabb ideig ágyban kénytelen maradni.

— **Wekerle kihallgatáson volt a királynál.** Bécsből jelentik: *Wekerle* Sándor miniszterelnök titkára, *Kazy* báró kíséretében szombat este Bécsbe érkezett és a Magyar Házban szállt meg. A miniszterelnök vasárnap reggel félnyolc órakor a Déli vasút pályaudvaráról Reichenauba utazott, a hol hosszabb különkihallgatáson jelent meg a királynál. A miniszterelnök folyó ügyekről tett jelentés, elsősorban a szombaton végződött parlamenti ülészak tárgyalásának lefolyásáról és eredményéről. — Délután négy órakor tért vissza a Magyar Házba *Landwehr* tábornoknak, a közös élelmézési bizottság elnökének kíséretében, akivel előzően hosszabb tanácskozást folytatott a gyermeknyaralattal ügyéről, azután a külügyminiszterlumba ment, ahol *Burián* István gróf közös külügyminiszterrel több mint egy óra hosszán tanácskozott. A miniszterelnök az éjszakai vonattal visszautazott Budapestre.

— **Burián a német főhadiszállásra utazik.** Bécsből jelentik: Diplomáciai körökben híre jár, hogy *Burián* István gróf közös külügyminiszter a legközelebbi napokban, talán már holnap, kedden, a külügyminiszteri kabinetiroda főnökének, *Walterskirchen* gróf követségi tanácsosnak kíséretében a német főhadiszállásra utazik, hogy ott eszmecserét folytasson *Hertling* gróf kancellárral és más illetékes tényezőkkel.

— **Megbukott a német tengerészeti államtitkár.** *Berlinből* jelentik: *Capelle*, a birodalmi tengerészeti hivatal államtitkára, legközelebb megromlott egészségi állapota helyreállítása céljából szabadságra megy, amelyről hivatalába nem is tér vissza.

— **A husz milliós városi kölcsön.** *Hargittay Bertalan*, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának főnöke — mint megirtuk — Budapestre utazott, hogy a város husz milliós kölcsönügyében a pénzügyi szakcsoporthól kapott felhatalmazása alapján, tárgyalásokat folytasson. Értesülésünk szerint ezek a tárgyalások kedvező mederben folynak, erre vall *Hargittay* bankfőnöknek *Kilényi János* főszámvevőhöz intézett levele, mely szerint a vezető pénzügyteretek körében meg van az elvi hajlandóság a kölcsön érdemleges tárgyalására. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank központja és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár, mely intézetek a város kölcsöneit eddig is előzékenyen folyosították, máris értesítették a városi tanácsot arról, hogy felhívására készséggel hajlandók a kölcsönügyet tárgyalni. Remélhetőleg a többi nagy pénzügyteret is részt vesz a városi kölcsönügy tárgyalásában.

— **Gál Sándor Erdélyben.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: *Gál Sándor* belügyi államtitkár Erdélybe utazik, hogy a háborus károslak ügyét a helyszínen tanulmányozza. — *Ugron Gábor* erdélyi kormánybiztos is vele megy. Utjuk két hétig fog tartani.

— **A bécsi repülő-támadás.** *Luganóból* jelentik: Az olasz lapok a következőket közlik a bécsi repülésre vonatkozólag: *A D'Annunzio* által vezetett, Bécsbe készülő repülőrajjal egyidejűleg *Páduában* több nehéz *Capreni*-repülőgép szállt fel, hogy a *Piave* és *Tagliamento* közötti osztrák állásokat bombázza. Az a repülőraj, amely Bécsbe repült, husz kilogramm különböző szövegű röpiratot vitt magával, amelyek közül az egyiket *D'Annunzio* készítette. A repülés egész Bécsig zavartalanul ment végbe, de Bécsújhely közelében a pilóták egyike visszamaradt, végre teljesen eltűnt. Alighanem kénytelen volt leszállni és az ellenség kezébe került. Visszafelé épp oly zavartalanul ment a repülés *Gradon*, *Trieszten* és tovább *Velencén* át, ahol *D'Annunzio* üdvözlő táviratot dobott le, *Gradonnál* kísérelte meg egy osztrák repülő, hogy az olasz repülőraj közelébe férközzék, de olyan magasan repültek, hogy nem volt képes őket elérni.

— **Közös élelmézési tanácskozás Bécsben.** *Bécsből* jelentik: Ma délután Bécsben közös élelmézési konferencia volt, amelyen a magyar kormány részéről *Windischgrätz* Lajos herceg, közlelmézési miniszter és *Botlik* István báró földművelésügyi államtitkár vettek részt. Az élelmézési tanácskozás, amelyen részt vett *Steiger-Steiner* hadügyminiszter és *Arz* báró, a vezérkar főnöke is, elsősorban a hadseregnek élelmiszerekkel való ellátásával foglalkozott, továbbá a termés felosztásával és a magyar termékek ellenében nyújtandó osztrák ipari kompenzáció feltételeiről.

— **Burgonya kiosztás.** Felhívjuk az I., II., III., IV., V., VI. kerületi kereskedőket, hogy f. hó 13-án kedden, a VII., VIII., IX., XI. és XI. kerület kereskedőit, hogy f. hó 14-én szerdán jelentkezzenek a kulturpalotában az utalványok kiváltása céljából. Egy kilogramm burgonya kicsinyben eladási ára 1 korona. — A közlelmézési hivatal vezetője.

— **Szterényi József báró feljelentését megbüntették.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: A képviselőház legutóbbi ülésének egyikén *Windischgrätz* Lajos herceg közlelmézési miniszter válaszolt arra az interpellációra, amelyet *Fényes László Szterényi József* báró kereskedelmi miniszter ismeretes szappan rendelese ügyében intézett hozzá, azt mondta, hogy a *Göndör* Ferenc hírlapírónak a miniszter ellen tett feljelentését a VII. kerületi rendőrbíró ság alaptalannak találta és ezért az eljárást megszüntette. A hírlapíró *Hajnal* Jenő névű volt aradi zsmnaliszta kartársát küldte el ahhoz a gyároshoz, ahol állítólag a miniszter a *Vera Violetta* szappant rendelte és ott *Hajnal* úgy szerepelt, mint miniszteriumi tisztviselő, a kit a megrendelő elküldött a miniszter részére készített szappanért. *Göndör* maga pedig telefonon mint miniszteri alkalmazott aziránt érdeklődött, hogy mikor lesz kész a szappan. — *Minthogy* mindketten jogtalanul mutatkoztak be miniszteri tisztviselőknak, megindult ellenük a kihágási eljárás. Ma volt ebben az ügyben a tárgyalás, amelyen csak *Göndör* jelent meg, a kit kétszáz korona pénzbírságra ítélték. *Göndör* az ítélet ellen felebbezett.

— **Hős halál.** *Egoy Árpád*, a 33. gyalogezred közkapitánya ma déiben katonai szolgálatában szerzett súlyos betegsége következtében meghalt. A 19 éves katona temetése szerdán lesz a felsőtemető halottas házából.

— **Szegény tanulók cipőinek javítása.** Felhívjuk azon szülőket, kiknek gyermekei az illető elemi iskola igazgatója által összeíratlak, hogy javításra szoruló cipőjüket szeptember hó 5-éig a városi cipőműhelybe (*Aulich* Lajos-utca és *Tökölyi-tér* sarok) adják át, mert a később jelentkezők nem vétetnek figyelembe. — A közlelmézési vállalat cipőhivatala.

— **A bolgár király Nagyrocén.** *Rimaszombatból* jelentik: A napokban temették *Nagyrocé* községben *Hozácsy Ferenc* dr. ügyvéd anyósát, özvegy *Stefancsek Mártonnét*. A temetésen megjelent a Felsőmagyarországon nyaraló *Ferdinánd* bolgár király is, hogy osztozzék magyar ügyvédje gyászában. A bolgár király az egész szertartás alatt a gyászoló publikum soraiban foglalt helyet. Végighallgatta a gyász beszédeket, amelyeket *Hoznek Lajos*, *Kristély Gyula* és *Glász Dezső* evangélikus lelkészek tartottak, azután a gyászolókkal együtt gyalog ment a messzefekvő temetőbe. A temetés után részvétét fejezte ki az ügyvédnek, majd a városka notabilitásait mutattatta be magának. A közönség meleg ovációban részesítette *Ferdinánd* királyt.

— **Magyarrá lett orosz zongoraművész.** A háboru elején *Galiciában* lefolyt nagy ravaruskai ftközetek alatt hadifogságunkba került *Gorodnizsky Szasa* az egyik pétervári gyalogezred egyik önkéntese, akit Magyarországon helyeztek el. *Gorodnizsky* tábora parancsnoka előtt hiába hivatkozott arra, hogy ő zongoraművész, egy munkásosztagban nyert beosztást és el is vitték aratni. Egy évvel ezelőtt *Balassagyarmatra* került *Gorodnizsky*, ahol hamarosan felfedezték benne a nagy művészt és intézkedtek, hogy az őt megillető helyen, a városi zeneiskolában foglalhassa el helyét. Néhány hónapi *balassagyarmati* működés után *Nagyváradra* került a zongoraművész, ahol azóta szerencsés körülmények között él, hogy nem is akar visszatérni Oroszországba és készül felvenni a magyar állampolgárságot. — Néhány hónap múlva meg lesz az esküvője is. Egy nagyváradi urileányt vezet oltárhoz a magyarrá lett zongoraművész.

— **A Hadsegélyző Cirkusz Könyvt** festvérek igazgatása alatt ma, kedden este 8 órakor tartja megnyitó díszelőadását elsőrangú világvárosi műsorral. Jegyek délelőtt 10—12-ig, délután 3—5-ig a Központi szálloda bejáratában kaphatók. Szerdától kezdve naponta délelőtt 10—12-ig igen érdekes nyilvános próbák tartanak.

Berlinből jelentik: Már akkor, amikor rövid idő előtt *Holzendorff*, a német tengerészeti vezérkar főnöke visszalépett állásától beszéltek arról, hogy *Capelle* is belátható időn belül távozni fog. A kormány nem jelöli meg az okot, amiért a haditengerészet két vezető embere távozik. Persze rongált egészségi állapotról beszélnek. Bizonyos az, hogy *Holzendorff* és *Capellenek* visszalépése a nagynémetek súlyos veresége, annak ellenére, hogy ők ennek az ellenkezőjét hangoztatják.

— **Köszönetnyilvánítás.** Néhál *Hamyas József* ravatalára szánt koszorúmegváltására *Hamyas Frigyes* és neje (*Győr*) 20 kor. *Sugár Károly* és neje 20 koronát adományozott az izr. négyvet javára, mely nemes szívi adományokért köszönetet mond az elnökség.

— **A vendéglői menürendszer Aradon.** *Szombaton* jelent meg a vendéglői menürendszer életbeléptető miniszteri rendelet. Aradon most teszi meg a szükséges előkészületeket a menürendszer életbeléptetésére *Lócs Rezső* helyettes polgármester, a közlelmézési vállalat vezetője. *Lócs Rezső*, mint az árszabályozó bizottság elnöke felhívja az összes aradi vendéglősöket, hogy záros határidőn belül mutassák be étlapjaikat. A vendéglősöknek nemcsak egy napi, hanem egész heti étlapot kell bemutatni. A helyettes polgármester most tíz napi szabadságra megy s ezért *Vannay Gyula* gazdasági tanácsnok fogja összehívni az árszabályozó bizottságot, amely azután megállapítja a menü árát az adagok súlyát és minőségét. Az árszabályozó bizottság javaslata alapján fogja a polgármester rövidesen életbeléptetni Aradon is a kötelező menürendszert.

— **Házasság.** *Petőfi Dömötör és Menczer Helén* e hó 10-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés nélkül.)

— **Adomány.** *Vogel László vadászhadnagy* 10 koronát küldött *Bogschán István* ravatalára szánt koszorúmegváltás címén az elesettek özvegyeinek és árváinak.

— **A Borszem Jankónak, Molnár Jenő és Bér Dezső** lapjának legújabb száma a pompás humor és szatira jelében készült. Vidám karcolatok, tréfák, élcek és nagyszerű karikatúrák tarkítják a nagy népszerűségű lapot. A Borszem Jankó egyes száma 80 fillér, előfizetése negyed évre tíz korona. Kiadóhivatal Budapest, József-tér 13.

— **Amerikai árverés lesz a „33-as napokon”** augusztus hó 12-án vasárnap az *Andrássy tere* és 20-án a *Baross-parkban* legkülönbözőbb tárgyak kerülnek eladásra, amelyekért bizonyára hatalmas vetélkedés fog megindulni. Az amerikai árverés valósággal izgató mérkőzés, amelyben nem mindig a többletigérés, hanem a merészség, az ügyesség, a véletlen szerencse győz. A „33-as napok” rendezőségéhez eddig a következő adományok folytak be az amerikai árverés céljaira:

Weigl Adolf és társa 12 drb. trombita, *iltó Adler Andor* 18 csomag frankkávét, 25 levél süttőpor, 6 doboz cipőkrém, *Hegedüs Gyula* 1 gyufatartó, 4 hamutartó, 1 nipp, *Hofmann Sándor* 4 darab csipe-jabot, 2 darab reticül, N. N. 4 darab fánkvágó, 1 burgonyavágó, 2 nabverő, *Klein János* és neje 1 darab cernacsipke asztalkendő, 2 darab tálcakendő, 12 darab fagyaltkendő, 12 darab notesz. — *Kerpel Izsó* 150 darab levelezőlap, 3 falinaptár, 43 kotta, 14 könyv, 8 térkép, 3 csomag levélpapír, *Guttmann és Berger* 3 pár kezelőgomb, 1 nadrágtartó, 1 harisnyatartó, 1 darab szappan, *Münz I.* 6 doboz cipőkrém, 6 pár kezelőgomb, 6 levélbiztosító tü. 6 darab cipőgomboló, 4 darab nyakkendőcsokor, *Pick Ernő* és neje 6 darab övcsat, 3 darab disz broche, *Maresch Gyula* 1 képráma, két trombita, 1 bugó csiga, 1 fuvola, 1 cigaretta szipka, 1 szivarszipka, 1 hamutartó, 1 brochetü, 1 képeskönyv, 1 zsebtükör, 1 gyufatartó, 2 darab virágváza, *Rosenblüh* és társa 2 pár harisnya, 6 pár keztü, 4 vég selyemszallag. — *Scheffer Henrikné* 1 falinaptár, 1 tentatartó, 1 tükör, 1 levélnehezíték, 1 képráma, *Fodor és Halász* 3 sapka, 4 nadrágtartó, 10 darab nyakkendő, *Vojtek és Weisz* 100 darab nyeresénytárgy köztük: 1 bajuszkötő, 1 boríték levélpapír, 1 pénztárca, 2 cigarettatárca, 2 pénztárca, 2 kép, 3 zsebtükör, 1 pár kezelőgomb, 3 pipa, 4 szipka, 1 fogkefe, 1 óralánc, 1 cigarettatöltő, 1 hamutartó, 1 nipp, 2 pár cipőfűző, 32 darab szappan, *Fischer Mór* és neje 2 virágváza, két domboru kép. Minden adományokért ez-
uton is hálás köszönetét fejezi a rendezőbizottság.

— **Tolvaj szökött katona.** *Munteán Erzsébet* kasszentmiklósi lakos ma feljelentést tett a katonai rendőrségen, hogy *Hofer György* nevű katona 200 koronát ellopott tőle. A katonarendőrség ma elfogta *Hofert*, aki *Julius* elseje óta bujkál Aradon és a 24. honvéd gyalogezred egyik menetszázádából szökött meg, amely átutazóban volt Aradon. A pénzt 80 korona hiányával megtalálták nála.

— **Novemberig nem kapnak cukrot a cukrászok, mézeskalácsosok és cukorkakészítők.** Mint ismeretes, a cukrászok, mézeskalácsosok, cukorkakészítők és egyéb édes tészta előállítók a kereskedelmi és iparkamarák útján közvetlenül a cukorközponttól kaptak cukrot iparuk folytathatása céljából. A Cukorközpont az aradi kamarához intézett leiratában már most figyelmezteti ezeket az iparosokat, hogy november előtt iparcukrot nem kaphatnak. Ennek a cukorközpont szerint az az oka, hogy a cukorgyártáshoz szükséges szénszállítások rendkívül vontatottan és késedelmesen folynak és emiatt a cukorgyárak a rendes időnél jóval későbbben kezdenek meg az idei termésű cukorrépa cukorra való feldolgozását. Október folyamán — írja a cukorközpont — alig fogunk még számottevő új cukormennyiség felett rendelkezni, addigra pedig a régi készletek is teljesen kimerülnek, úgy hogy minden valószínűség szerint figyelembe véve a közvetlen fogyasztás sürgős szükségletét, nem lesz lehetséges a cukrot feldolgozó iparüzöket 1918. november előtt cukorral ellátni. Helyes tehát, ha az iparüzök a cukorközponttal szembe fordítva követeléseiket megfogadják.

— **Mi lesz a liceummal?** Nagyon, de nagyon össze kellett fognia a társadalomnak, a városnak és a sajtónak, hogy *Hecht Arnold* dr. tb. főorvos indítványára, amelyben a Liceum épületben levő katonakórház kitelepítése ügyében adott be a város közgyűlésén, valóra váljék. — Annyi energiába került az illetékes körök meggyőzése arról, hogy az iskola is fontos valami, mint amennyivel *Archides* akarta kiemelni sarkából a világot. A Liceum épülete öt hete üres, de a katonaság nem mutat hajlandóságot arra, hogy az alaposan tönkre tett épületet restauráljt és iskolai célokra használhatóvá tegye. — A honvédelmi miniszteriumban az ügyet elintézték, a költségvetés készen van és valahol *Temesvárott*, valamelyik építészeti irodában megrekedt a dolog. Elmúlik a nyár is, még csak a fertőtlenítést sem kezdték meg az épületben, amelynek alapos tatarozása kétszer annyiba kerül, mint béke időben maga az egész palota. Közös érdeke a városnak, iskolának, hogy mihamarább bevonulhassanak a középiskolák a klasszikusan szép Liceumba és ezért a katonai hatóságnak kötelessége, hogy azonnal hozzá fogjon a munkához, mielőtt még itt lesz a tél. Mert ha olyan tempóban kezelik tovább is az ügyet, akkor karácsony előtt aligha lesz belőle valami.

— **Meghívás.** A „33-as napok” rendezőbizottsága f. hó 13-án délután 6 órakor a városháza nagytermében záróértekezletet tart, amelyre ezúton is meghívja a rendezőség tagjait valamint az összes szponzorokat az elnökség.

— **Tisztviselő választások a munkásbiztosító pénztárnál.** Vacárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága a tisztviselő választásokat. Valamennyi állásba a pénztár régi, kipróbált tisztviselői jutottak. Segédfogalmazó lett *Reier Margit*, számtiszt *Fischer Margit*, I. oszt. kezelőtiszt *Réti Dezsőné*.

— **Tettenért tolvaj.** *Seidler Alice* hecsilakos, ki jelenleg Aradon *Orczy-utca* 8. szám alatt tartózkodik, ma feljelentést tett a katonarendőrségen, hogy az elmúlt éjjel ismeretlen tettes a nyitott folyosón álló szekrényből nagy mennyiségű értékes fehérneműt, női és gyermek ruhákat lopott el. Márk főhadnagy rámutatott egy halomban heverő fehérneműre, amelyben *Seidlerné* sajátjára ismert. A tettes *Markovics Béla* 29. gyalogezredbeli rovtó multu katonaszökevény, akit a katonarendőrök akkor fogtak el, amint egy batyúval hátán éjjel az *Orczy-utcában* az állomás felé tartott. Amint észrevette a katonarendőröket, futásnak eredt és a hátán cipelt holmikat eldobta. A katonarendőrök üldözőbe vették és sikerült elfogniok. Előállították és *Márk* főhadnagy hallgatta ki. *Markovics* elmondta, hogy eredetileg csak gyümölcsöt akart lopni, azonban amint beljebb ment, felért a folyosóra és ott a nyitva levő szekrényből kinyalábolt egy csomó fehérneműt. A lopott holmikat *Márk* főhadnagy kiszolgáltatta a tulajdonosának. — *Markovics* már többször megszökött ezredétől és szökései alkalmával mindig betöréssel foglalkozott. Pár hét előtt *Körösmezőn* rálőtt az őt üldöző csendőrré és a mikor elzárták előle a menekülés minden útját, beleugrott a Tiszába és uszva menekült üldözői elől. Egy izben egy transport vonaton fogták el, amint a száma közé bujva akart menekülni. A veszedelmes betörőt most erős fedezettel kísérik át ezredéhez.

VÁROS ÉS MEGYE.

— **Az aradi árvaház benépesítése.** Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által a 1918. évi augusztus hó 14-én d. u. 4 órakor tartandó rendes haviközgyűlésen tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatolagos sorrendje: 40. A tanács előterjesztése kiskoru *Tenczlinger Testvérek* által emelt új épület községi adómentességének megadása iránt. 41. U. az *Sinkó Ferenc* által emelt új épület községi adómentességének megadása iránt. 42. U. az *beterjeszté* a 144.733—1917. sz. belügyminiszteri rendelet értelmében kiigazított családi pótlék szabályrendeletét. 43. U. az előterjesztésére a tisztviselők várakozási idejének leszállításából eredő tulajdítások a belügyminiszter által leendő megtérítésének kérése iránt. 44. U. az előterjesztése

a nem szorosan veft közigazgatási alkalmazottak ruhabeszerzési segély engedélyezése iránt. 45. Özv. *Köövér Zsigmondné* kérelme özvegyi nyugdíj megállapítása iránt. 46. Özv. *Szlavkovics Péterné* kérelme kegydíj megállapítása iránt. 47. *Petkovics Béla* rendőrfelügyelő kérelme eltartottak után családi pótlék engedélyezése iránt. 48. *Rédl János* detektív kérelme eltartottak után családi pótlék engedélyezése iránt. 49. A detektívek kérelme ügyeleti szolgálati díjuknak 6 koronára leendő felemelése iránt. 50. *Neményi Emil* hadbavonult napidíjas irnok kérelme 1917. évi ruhabeszerzési segélyének megállapítása és kiutalása iránt. 51. *Fevári Géza* r. kath. kántor kérelme fizetés emelés iránt. 52. *Surányi János* az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás kirendeltségének vezetője kérvénye a szennyvíztelep kezelésért tiszteletdíj megállapítása iránt. 53. A polgármester előterjesztése az üresedésben levő irodai segédtsízi állásnak választás útján való betöltése iránt. 54. *Moldován Odön* rendőrfogalmazó 6 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérelme. 55. *Dulovics Oszkár* adóhivatali számtiszt kérelme előző fizetési osztályában eltöltött szolgálati idejének betudása és ennek alapján újabb szolgálati pótlék utalványozása iránt. 56. A tanács előterjesztése a városi árvaház benépesítése és azzal kapcsolatos egyéb intézkedések megtétele tárgyában.

Nagy kártya-csata egy szállóban.

(Kifosztottak több kereskedőt.)

Budapestről jelentik: A főkapitányság központi ügyeletén tegnap délután megjelent *Weinberger Samu* budapesti borkereskedő és bejelentette, hogy a 7-ikéről 8-ára virradó éjszakán a *Royal-szálló* 311. számú szobájában résztvett egy nagy *chemin de tere*-játékban, amelyben 60.000 koronát vesztett. Minthogy nem volt nála elegendő pénz, több ezer koronáról szóló bont is adott a nyerőknek. Elmondta *Weinberger Samu*, hogy társaságában volt bátyja, *Bernát* is, aki szintén több ezer koronát vesztett. *Weinbergernek* az a gyanuja, hogy *partnerei hamisan játszottak*. Ebben a gyanújában megerősíti az, hogy a hat csomó kártyában játék után 94 kártyával többet találtak.

A feljelentés alapján a detektívek lefolytatták ez ügyben a nyomozást és megállapították, hogy a szálló 311-es szobájában *Brecker Dávid* kereskedő lakik és a szobában forgó éjszakán *Weinberger*en kívül még *Brecker Frigyes* köztüzér és *Friedmann Andor* ügynök volt nála. Ezek voltak a nyerők.

Friedmann Andort, aki családjával a *Margit-szigeten* lakik, behozták a főkapitányságra és megmotozásakor több bont találtak nála 130.000 korona értékben. Igy *Heflinger Dávid*, *Frenkel Mór*, *Hantos Gábor* főhadnagy, *Novák János* és egy *Kanter* nevű egyén botjait. *Friedmann* kihallgatásakor tagadja, hogy hamisan játszott volna, azt mondja, hogy szerencséseje volt és bővebb felvilágosítást nem tud adni. Elmondja, hogy a *Royal-szálló* szobáiban rendszeresen folynak ilyen kártyapartik, amelyekben a legelőkelőbb urak vesznek részt.

A rendőrség tiltott szerencsejáték miatt indította meg az eljárást.

Brecker Dávidot, aki tegnap elutazott *Kolozsvárra*, a főkapitányság megkeresésére a kolozsvári rendőrség fogja kihallgatni. Annyit már megállapítottak, hogy *Brecker* erős kártyás és *Kolozsvárott* jól ismerik.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy

a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményre követhet.

Angol támadás készült a német kikötők ellen.

(Német repülők bravurja.)

Berlinből jelentik: A tengerészeti vezérkar főnöke jelenti: Augusztus 11-én délelőtt a Friss szigeteken állomásozó repülőgépeink, valamint egy, a levegőben levő léghajónk erősebb angol tengeri haderőket vett észre, amely legalább 25 sorhajóból, 6 páncélos cirkálóból és számos torpedó naszádból állott. Azonkívül 6 gyorsnaszádból, amelyek valószínűleg aknákat akartak lerakni. Az angol flotta részek a német öbölbe akartak valószínűleg behatolni. Repülőgépeink és léghajónk rögtön bombákkal és gépfegyverekkel megtámadtak 3 naszádot, azt rögtön megsemmisítették, a többi naszádot pedig hurcképtelenné tették. Egy páncélos cirkálót és egy torpedó naszádot telitalálat ért. A torpedó naszád elsüllyedt. Rögtönk előnyomuló haderőink az elvonult ellenséget már nem találták. Veszteségünk egy léghajó és egy repülőgép. Különösen kitüntették magukat a *Gorkum* és a *Norderney* nevű repülő-csoportok, Freidberg és Hammer tengerész hadnagyok vezetése alatt.

Amszterdamból jelentik: Az *Ameland* szigetén levő *Nesböl* táviratozzák: Ma reggel a levegőben élénk volt a harci tevékenység. Nyolc órakor reggel husz repülőgépet és egy Zeppelin-t láttak, amelyek egy angol motornaszádfottára vadásztak és hat hajót sikerült elsüllyeszteniök. A harc folyamán lelőtték a Zeppelin-t, amely 7 mérföldnyire a parttól a tengerbe zuhant. Később újabb tíz német repülőgép és több torpedónaszád jött arra a helyre, ahol a Zeppelin leesett.

Averescu látítja a pomérijai munkásokat

(Házkutatás a volt kormány tagjainál.)

Bukarestből jelentik: Averescu tábornok a munkások számára lapot adott ki, amelynek legutolsó száma hatalmas vezércikkben foglalkozik a munkások anyagi helyzetével és végül ahelyett hogy ezen bajok valódi okait feltárná vagy pedig a szánálás módjait megmondaná, izgatja a munkástömeget a társadalom többi osztályai ellen olyan hangmodorban, ami egész Moldvában megütközést keltett.

— Dorbézolnak a paraziták — írja — de tudják meg, hogy utolsó éjszakai dorbézásaik ezek. mert amint egykor a hatalmas Róma és Bizanc is megdőlt akkor, mikor erkölceik meglazultak, aképen Jasiban is fel fog borulni a rend nemsokára, mert a csákányokat forgató kezek nem fogják sokáig összetett kezekkel nézni a tétlenül ülőknek munka és gyász helyett való dorbézásaikat.

Averescu eme hangmodorához egyébként a kormány és a közönség már hozzá van szokva, mert ugyanilyen módon oldja meg a földmivesek problémáit is, ahelyett, hogy komoly munkával próbálkoznék az illetékes fórumokon.

Egy lap gunyosan Bonaparte Averescu: Messiasnak nevezi Averescut a következő magyarázattal:

— Bonaparte azért, mert ennek maga szereti nevezni magát és azt írja lapjaiban, hogy habizáltak volna Románia háboruját, ő megmutatta volna, hogy egészen másként állna most Románia. Averescunak azért Averescu, mert egy szimpá, sokat ígérő, de semmit se cselekvő politikai strében, akít hívhatnak Averescunak, vagy Minciunescunak, ez egyre megy. Messias pedig azért, mert volt katonáit, a mai parasztokat úgy elbolondította földfelosztási terveivel, hogy azok vakon hisznek benne és senki másban. Csak tőle váriák megváltásukat.

A Bratianu-kormány és legfőbb támogatói ellen kiküldött parlamenti vizsgáló-bizottság elrendelte, hogy a jassii földhitelintézetben, melynek a volt miniszterelnök legfiatalabb öccse, Dino Bratianu az igazgatója, házkutatást tartassanak. De házkutatás volt magánál Bratianunál

is. A volt miniszterelnöknel 46.000 lejt találtak.

A parlamenti vizsgáló-bizottság elfogató parancsot adott ki a román állami rendőrség volt főnöke, Panaitescu ellen is, a ki vidéken tartózkodott. A volt rendőrfőnököt letartóztatták, Jasiba szállították és hosszú kihallgatásnak vetették alá. Jelenlétében a lakásán házkutatást is tartottak. Letartóztatásának hírért Jasiban általános öröm fogadta. Panaitescu nevéhez nemcsak a semleges Romániában folyt vak Magyarországgal ellenes háborus uszítás emléke fűződik, hanem

egyenesen neki tulajdonítható, hogy a hadüzenet megtörténte után a központi hatalmak alattvalóival olyan brutálisan és kegyetlenül bántak a Panaitescu alá rendelt hatóságok

Házkutatás volt még Marzescu Györgynél, a szabadelvű párt elnökénél, a ki Bratianu alatt földművelésügyi miniszter volt, továbbá a szabad elvű pártkör helyiségében. Minthogy a vizsgálat titkos, a kihallgatások és házkutatások eredménye még nem került nyilvánosságra.

Lüttichben kerestek husz milliót Aradnak.

(Belgiumi levelek egy aradi kereskedőhöz 1914-ben a kitörő viharral.)

Akkoriban 1914-t irtak. Az év elején történt, amikor még halvány sejtelmé sem volt senkinek, hogy a nyár végével lángba borul a világ. Aradváros a akkoriban nagyarányu beruházásokat akart eszközölni. Tanácskozásokat folytatott pénzüzetekkel egy nagyobb kölcsön felvétele ügyében, mert pénze akkor sem volt a városnak, mint ahogy most nincsen. A tárgyalások elnyultak és azután kitört a háboru, tehát a város nem is szerezhette kölcsönt.

Amikor először került szóba a nagy kölcsön felvétele, Berta Titusz törvényhatósági bizottsági tag azt gondolta, hogy a város külföldön előnyös kölcsönhöz juthat, amelyet esetleg ő közvetítene s a kölcsönért járó provizióról lemondana a város javára. Berta Titusz, aki tudvalevőleg a Berta Testvérek vaskereskedő cég beltagja, üzleti összeköttetésben állott a I. B. Rougé fils liegi (lüttichi) fegyvergyárral. 1914. február 28-án Berta levelet irt a cégnek és arra kérte, legyen segítségére, hogy Arad városa a belga pénzüpiacon kedvező feltételek mellett huszmilliót szerezhessen. A belga gyáros elküldötte levelét a Banque Centrale de Liège egyik igazgatójának, Ellany-nak, aki a gyárossal baráti viszonyban állott és megkérte, hogy vegye fel a tárgyalásokat Berta Titusszal, a város részére folyósítandó huszmilliót kölcsön ügyében. A belga bank igazgatója 1914. április 28-án a következő levelet irta a liegi fegyvergyárosnak:

Kedves Adrienem! Csatoltan visszaküldöm aradi leveleződ sorait, amelyeket szives voltál hozzám juttatni.

A művelet, amelyet ajánl, igen kedvezőtlen időpontban érkezett. Semmiképen sincs mód arra, hogy a legkisebb kölcsön is folyósítható legyen, egyetlen pénzüzet sem akarja magát augazsálni.

Legokosabb lenne várni addig, amíg csak lehet; t. i. míg a jelenlegi krízis elmúlik. Szívélyes üdvözlettel: Ellany.

Ezt a levelet Rougé liegi gyáros elküldötte Berta Titusznak a következő levél kíséretében, amely 1914. április 30-án kelt:

Berta Titusz urnak Arad. Válaszolva nagybecsű levelére, sajnálattal vagyok kénytelen értésére adni, hogy valamennyi lépésem, amelyet Belgium különböző nagy pénzüzeteknél Arad város kölcsöne ügyében megtettem, eredménytelen maradt.

Valamennyien azt a választ adták, hogy az időpont nem kedvező, hogy a tőzsdét elárasztják kölcsönökkel és hogy a pillanatnyi krízis következtében pénzsüké van. Tájékoztatásul mellékeltem megküldöm a Banque Centrale de Liège irását. Ennél a pénzüzetnél érdekeltségem van. Ez az irás a fent mondottakat megerősíti.

Azt tanácsolják, hogy tanácsos lesz várni, amíg a krízis elmúlik. Akkor a lehetőség szerint szívesen segítségére leszek.

Végtelenül sajnálom, hogy nem érhettem

el kedvező eredményt. Meg lehet róla győződve, hogy mindent megkíséreltem, de a pénzüpia általános viszonyai — sajnos — nagyon kedvezőtlenek. Tisztelettel továbbra ajánlva szolgálataimat: I. B. Rougé fils.

Ez a két levél, a két történelmi dokumentum Berta Titusz törvényhatósági bizottsági tag birtokában van. Autentikus levelek, amelyeknek a hitelességéhez a legcsökélyebb kétség sem férhet.

A két levélből tehát az derül ki, hogy a belga pénzügyi körök már 1914. áprilisában tudták, hogy a nemzetközi helyzet bizonytalan, hogy Európa felett suhogtatja szárnyait a háboru furiája. Mi akkor még békés és csendes tudatlanságban éltünk a jövőt illetőleg. Mi reményeket szövögettünk, légvárakat építettünk. De a pénz, ez a nemzetközi higany már érezte az idők közeli változását és szépen visszahúzódott a páncélszekrények biztonságába. Tudunkkal akkoriban a pénzüpiacon nem volt krízis. A pénz, legalább a központi hatalmak országaiban megtette rendes körforgását. De Belgiumban már akkor tudták, hogy háboru lesz, már tudták, hogy milyen hatalmi csoportok fognak összeütközni és ezért Magyarország egyik nagy városa, Arad városa nem kaphatott huszmilliót kölcsönt a belga pénzüpiacon.

Arról vitatkoznak a politikusok, hogy kit terhel a felelősség a világháboru kitöréséért? Mindegyik hatalmi csoport a másikra háritja az ódiomot az emberek és gazdasági értékek pusztulásáért. A politikusok, a diplomaták vitája meddő lesz mindig. Egyedül a pénz adhatja meg a választ a nagy kérdésre: hogy kinek büne a háboru felidézése. És ezt a választ megadja a két fenti levél, amelyekből nemcsak az derül ki, hogy az ántánt már akkor, 1914. tavaszán elhatározta a háborut ellenünk, hanem kiderül az is, hogy Belgium tudott erről és kész volt résztvenni az ántant oldalán az embermészárlásban. (k. l.)

EGYESÜLET.

Ivasku kapitány az aradi gyermekek védője. (Az Aradi Fehérkereszt Gyermekvédő Egyesület közgyűlése.)

Az Aradi Fehérkereszt Gyermekvédő Egyesület nagy érdeklődés mellett ma délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlését.

Variassy Lajos polgármester elnök megnyitója után Keller Lajos főtitkár terjesztette elő az egyesület 1917. évi működéséről szóló titkári jelentését. Az 1917. évben 2082 csecsemő állott az egyesület ellenőrzése alatt. A csecsemőgyonozó intézet ingyen orvosi rendelőjét 3169 esetben keresték fel; a tejkonyhában 102.489 üveg rendelés szerinti tejleves osztottak ki. Az egyesület működésének fényes eredményét legjobban a halálozási statisztikai tüneti fel. Az országos 20—25 százalékos csecsemő halálozással szemben az intézet csecsemő halálozása az 1915. évben szülötteknél 13.85% az 1916. évi születésű csecsemőknél pedig 7.8% volt. A titkári jelentés után Matusik Márton

egyesületi pénztárnok ismertette az egyesület 1917. évi zárszámadását. Ugy a számadást, mint a számvizsgáló bizottság előterjesztését a közgyűlés tudomásul vette. Ezután Koller Lajos főtitkár terjesztette elő az 1918. évi költség-előirányzatot s a munkaprogramot. E munkaprogram szerint az egyesület folytatja eddigi működését, az Aradi Stefánia Szövetséggel karöltve fokozottabb mértékben fogja a csecserővédelem nemes ügyét szolgálni. Tervbe vette egy nagyobb szabású központi tejkonvha és 4 kerületi dispensor felállítását. Az anyagi eszközök e célra már mintegy 100.000 korona évi összegben rendelkezésre is állanak. A közgyűlés az előterjesztést örömdetesen tudomásul vette.

Végül a közgyűlés egyhangúlag megválasztotta Iváscu György tüzérkapitányt védnöké, hálából azon odaadó és akadályt nem ismerő támogatásainak egész sorozatáért, mellyel nem csak az egyesület, hanem az egész város gyermekvédelmét mindenkor szolgált. Egyesületi elnökévé és a vigalmi bizottság elnökévé Laczay Endrénét, a választmányba választmányi tagokként Kardos Géza dr. gyermekmenhelyi igazgató főorvost, Németh József dr. intézeti rendelő orvost, egyesületi titkárokat pedig Marinkovits Pétert és Szentgyörgyi Aladárt.

LEGUJABB.

Hazaáruló tábornok miatt ártatlanul elítélt újságírók.

Bécs. Az *Arbeiterzeitung* közli, hogy 1915. márciusában Rosner egyéves önkéntes hírlapíró, aki egy krakói lapnál dolgozott, jelentést tett Taafe gróf főhadnagynak, a krakói várparancsnokság vezérkari főnökének, hogy Haller Stanislaw alezredes a német lapokat üldözi. Taafe jelentést tett a főparancsnokságnak, a mely egy vezérkari tisztet küldött ki a dolog megvizsgálására. Rosnert és még egy más újságíró, Kramert letartóztatták és Taafe ellen is megindult az eljárás. Az elsőfoku bíróság azonban a főhadnagyot felmentette és ezt az ítéletet a bécsi hadosztálybíróság megerősítette. Rosnert hat évi súlyos börtönre, Kramert pedig másfél évi súlyos börtönre ítélték. Időközben Haller alezredes Oroszlengyelországban egy lengyel csapat parancsnokságát vette át. A legfelső Landwehr-bíróság Rosnert és Kramert néhány hónap előtt felmentette. Ma érkezett távirat Genf-ből, hogy Haller, aki időközben tábornok lett, Párisba érkezett és ott egy lengyel-francia hadtest megteremtésében segítkezik.

Budapest. A *Pester Lloyd* tudósítója jelenti Bécsből: Az itteni diplomáciai körökben a semleges békekisérleteket csak olyanoknak tartják, amelyek a semlegesek hangulatát juttatják kifejezésre. Mindenesetre eddig egy semleges állam sem tett hivatalos lépést ebben az irányban és semmit sem tudnak arról, hogy ily lépések tervbe lennének véve.

Hága. A londoni lapok igen szkeptikusan ítélik meg a japán beavatkozást. Azt hiszik, hogy Japán csak néhány ezer embert hajlandó Európába küldeni. Wilsonnak Európába való érkezése alkalmával ebben az irányban is lesznek tárgyalások.

KÖZGAZDASÁG.

Aradon biztosítva van a takarmány.

(A közlelmezési hivatal látja el a gazdákat.)

A város közlelmezési vállalatának vezetői ma délután Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésükön rendkívül fontos kérdést juttattak dílőre. Az állattartó gazdák nyugodtak lehetnek, mert mindnyájan meg-

kapják az állattartókvóta szerint megillető szalás takarmányt, a szénát, a szalmát és a tavaszi szalmát. A közlelmezési vállalat természetesen ezzel lefedi egyúttal azt a hatalmas uzsorát, amit a szénával a gazdák fizetnek.

Az állatforgalmi és takarmány-központ aradi megüzeltje, a *Kornis Testvérek* cég egyik főnöke, Kornis Ödön, aki a város közlelmezése körül már eddig is igen elismerésre méltó munkát fejtett ki, bejelentette, hogy az

Megszöktettek az árvaházból egy román fiút.

(Arvaszéki intézkedés az árvaház igazgató háta mögött.)

Nemrégiben megjelent a városi arvaszéknél Joó Béla helyettes arvaszéki elnök előtt egy kürtösi magyar nevű román ember és arra kérte az elnököt, hogy unokáját helyeztesse el a városi árvaházban. Joó Béla megkérdezte, hogy miért akarja unokáját elhelyezni az árvaházban, mire az öreg ember így szólt:

— A fiam orosz hadifogságban van. A nyem meghalt. Egyetlen unokámat nem szeretném parasztnak neveltetni, meg azután attól félek, hogy künn lesz nálunk, teljesen eloláhosodik. Már pedig én azt szeretném, ha a gyerek derék magyar ember lenne. Az apja is az, én is az vagyok. De én már öreg vagyok és nem nagyon foglalkozhatom a gyerekekkel. Nagyon kérem a nayságos urat, tessék bejuttatni az árvaházba.

Joó Béla nyomban intézkedett, hogy a kürtösi fiút, aki különben Aradon született, felvegyék az árvaházba. A felvétel meg is történt és a fiú rövid ideig az árvaházban volt.

Az árvaház felügyelő-bizottságának mai ülésén azután Balázs Ferenc igazgató bejelentette, hogy a fiú nagyapj anemrég eljött hozzá és megkérte, engedje haza a fiút, mert a nagyanyja, a ki beteg, látni akarja. Ő jóhiszeműen elengedte a gyermeket, aki azóta nem tért vissza. Minthogy úgy látja, hogy a fiú elvitele ravaszással történt, kéri a bizottság intézkedését.

A bizottság tagjai nem siklottak el egyszerűen a bejelentés felett. Múlek Lajos dr. szerint az igazgatónak az lett volna a kötelessége, hogy információkat szerezzen a községi előjáráságtól.

— Kérem, é nazi nem tudhattam, hogy a gyermeket nem engedik vissza, védekezett Balázs igazgató.

Kosztika Emil: Ha egy gyermeket valamelyik hozzátartozójához akarják engedni, akkor előbb a hivatalos fórumokhoz kell fordulni?

— Szó sincs róla! mondotta Joó Béla. De az arvaszék elvárta volna az igazgató urtól, hogy telefonon megkérdezze, vajjon elengedheti-e a gyermeket? Ha ezt megteszi, akkor bizonyára nem megy Kürtösre a fiú, mert éppen azért helyezték el az árvaházban, hogy kikerüljön az oláh környezetből. Én nem tudom, hogy történt, mint történt, de én azt hiszem, hogy a kürtösi oláh vezetők befolyásolták a nagyapát, hogy ne küldje vissza a magyar árvaházba a fiút. Különben én a nagyapát beidéztem, hogy személyesen intézzem el vele a dolgot.

— Kérem, én erről semmit sem eudtam, — mondotta Balázs igazgató. Az arvaszék nem értesített engem elhelyezésének indokáról. Én csak tanácsi határozatot kaptam, amely a felvételt elrendelte.

— A tanácsi határozat nem indokolhatja meg, hogy miért kell felvenni a gyermeket, jegyze meg a polgármester.

Kovács Vince: Véleményem szerint csak helybeli gyermekeket szabad hozzátartozóihoz bocsátani. Az igazgató a jelen esetben jóhiszeműen járt el, de ott követett el hibát, hogy nem értesítette a zárvaszéket.

Ez annál is inkább hiba, mondotta Joó Béla, mert az arvaszék helyeztette el a fiút s az arvaszéknek tudnia kell, hogy mi történik az általa elhelyezett árvával.

A bizottság az igazgató bejelentését tudomásul vette ugyan, de megbizta az arvaszéket, intézkedjék, hogy a fiú visszakerüljön az árvaházba.

Fura okoskodás az arvaszék részéről, hogy az árvaházban nevelendő fiú felvételének körül-

egész évi szálastakarmány szükséglet fedezését biztosítja és a város rendelkezésére bocsátja. A város az egész kvantumot megvásárolja, a gazdák közt egy takarmánykereskedő útján szétosztja úgy, hogy hogy mindenkinek meg kell kapnia azt a kvantumot, amely őt a földművelésügyi miniszter rendelete értelmében megilleti. Az árak természetesen a rendeletben felsorolt maximális árak, melyekhez a város csak a kezelési költséget számítja hozzá.

ményeiről nem látja szükségesnek az igazgatót értesíteni. Ha ilyen kivételes felvétel történik, akkor legalább is észszerű lett volna, hogy a gyermek nevelőjét, az árvaházi igazgatót is avassák ebbe a szent titokba. Balázs Ferenc árvaházi igazgató van olyan jó magyar érzésű ember, mint a bizottság bármelyik tagja és van olyan ügyes pedagógus, hogy tisztában lett volna kötelességével. A hibát azok követték el, akik elmulasztották az árvaházi igazgatót informálni oly részletekről, melyekről tájékoztatni őt az arvaszéknek lett volna kötelessége.

LEGUJABB HIREK.

Erkezett éjjel 3 órakor.

— A birodalmi gyűlés összehívását sürgetik. Berlinből jelentik: A *Berliner Tagblatt* a birodalmi gyűlés főbizottságának egybehívását sürgeti, amely Németország külpolitikai céljainak ismertetését kívánja.

— Vasuti összeütközés 30 halottal. Genf-ből jelentik: Páris közelében két személyvonat összeütközött. A katasztrófának harminc halottja van.

— Németország — Oroszország gazdasági helyreállításáért. Kölnből jelentik: Németország mindent elkövet Oroszország gazdasági életének helyreállításáért. A szükséges intézkedések már folyamatba tétettek. A német konzulátusnak Piskovba való áthelyezése semmiféle éssel nem bír a jelenlegi orosz kormányval szemben, pusztán elővigyázati intézkedés.

— Három husztalan nap Ausztriában. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány augusztus hó 19-étől kezdve három husztalan napot rendelt.

— Hintze a főhadiszálláson. Berlinből jelentik: Hintze külügyi államtitkár a birodalmi kancellárral való megbeszélés céljából a főhadi szállásra utazott.

— Wilson Európába jön. Amsterdamból jelentik: Wilson elnök, ha a körülmények lehetővé tennék nem teszki, Angliába fog jönni.

— Nem lesz új sorozás. Budapestről telefonálja tudósítónk: Illetékes helyről értesülünk, hogy az utóbbi időben terjesztett hírek, amelyek szerint folyó év őszén az 1896—1876. évfolyamokat új sorozásnak vetnék alá, teljesen légből kapottak.

— László Fülöp — kórházban van. Londonból jelentik: A belügyminiszter az elsőházból kijelentette, hogy László Fülöp magyar festőművész internálása továbbra is fennáll. Igen kedvezőtlen egészségi állapotára való tekintettel, külön kórházban kezelik.

A szerkesztésért felel

STAUBER JOZSEF.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem aradváros és aradvármegye nagybecsű műértő közönségét, hogy a hírneves festőművészek (mesterek) eredeti alkotásairól összegyűjtött állandó képkéltárat Aradon, Atzél Péter-utca 1. szám alatt folyó hó 17-én szombaton megnyitóm. — Beléptidij nincsen. 2599

Kardos Gábor.

Világosan

egy 8 kisholdas

SZÖLLŐ

idél terméssel

azonnal eladó.

Tudósítások: **Crisan D., Világosan.** 2664

Szobafestő

és mázoló

iparágba vágó munkákat a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jutányos árak és pontos kivitelben elvállal úgy helyben mint vidéken

Szűrbik Sándor

szobafestő és mázoló

Arad, S. Határ-utca 3. sz. (Szerb templommal szemben.) 4958

Perzsa származású

perzsaszőnyeg javító

Rövid idő alatt
művészi javítást
vállal :: Házhoz

:: is megy. :-: 5740

Szaid Hussein,

Asztalos Sándor u. 8. szám.

Gyári kémények, kazánbefalazások és mindenemű építési vállalkozás.

Tritthaler Ferenc

építészeti irodája

Arad, Salacz-utca 4. I. em.

Telefon 9-83.

Kőzlaka gyári kémények. — Minden rendszerű kazánfalazás. Gépalapozások. Tűzoltó-berendezések. — Izzó-, ovasztó-, mész- és körkemence. — Kéményjavítások. Javítások üzemszavar nélkül. Villámhárító berendezések és mindenemű épít-mények. 5703

Butor hitel!

Minden hitelképes vevő beszerezhet háló-, ebédlő-, konyhabutorokat, irodai, üzleti, vendéglői és kerti berendezéseket, kárpitos és asztalos munkát, fa- és vasbutorokat, készpénz, részletre és kölcsönfizetésre, melyek a vételárba betudandók, a következő feltételek mellett:

100 korona vételár után fizet hetenként	—,60
500 korona vételár után fizet hetenként	3,—
1000 korona vételár után fizet hetenként	6,—
5000 korona vételár után fizet hetenként	30,—

5 éven át nyereség részvételével. Bővebb felvilágosítást nyújt:

Garai Károly

butorkereskedő, Asztalos Sándor-utca 5. szám. 4062

Mérlegképes főkönyvelő magyar-német levelező,

gyakorlott elsőrendű önálló munkaerő, igazgatói, irodavezetői, főnökhelyettesi, vagy hasonló jobban dotált állást keres. Cim: Arad 1. Postafiók 119.

493-1918. újszám.

ARVERESI HIRDETMÉNY.

Alulírott Török Árpád világosi közjegyző ezennel közhírré teszem, hogy Stauber Ábrahám aradi lakos megkezesésére Ujszentanna községben külömböző termelőknél fekvő 1917. évi termésű 500 hl. zöldes fehér garantált 8,50 maligán fokú tisztán lehuzott bor, Kurlönder és Ulmann r. t. bor és pálinka osztály nagyváradi cég a késedelmes vevő kárára és veszélyére 1918. évi augusztus hó 19-én, hétfőn délelőtt fél 10 órakor Ujszentanna községében általam tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett esetleg a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Kikiáltási ár hl.-ként 1000 korona. Bánatpénzül tartozik árverelő a kikiáltási ár 10%-át készpénzben letenni, mely összeg a vételárba leszámíthatni fog.

Az átvétel úgy mennyiségileg, mint minőségileg, azonnal eszközözendő és a meg- és átvett bor 1918. évi augusztus hó végéig elszállítandó.

Megjegyzem, hogy az eladásra kerülő borból 80 hl. az aradi Termény és áruaktár közraktárában fekszik.

Kelt Világoson, 1918. (egyezerkilencszáztizennyolc) évi augusztus hó 11. (tizenegy) napján.

Török Árpád, kir. közjegyző. 5738

Pk. 11853-1917. szám.

ARVERESI HIRDETMÉNY.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1917. Pk. 10301-1. számú végzése által Lukácsy Lajos végrehajtó javára ismeretlen tartózkodású végrehajtást szenvedett ellen 100 korona tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 800 koronára becsült buforokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagy is Aradon, Andrassy-tér 5. sz. a. leendő eszközölésére 1918. évi augusztus hó 21-ik napjának délután 5 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1918. évi július hó 27. napján.

Török Dénes, bírósági végrehajtó. 5739

Felvétel

az oraviczabányai közs. főgimnáziumi internátusba.

Az egészséges és közismerten gyönyörű Marillavölgyi vidék, az egészséges levegő, a sok kiránduló hely alkalmassá teszi Oraviczabányát arra, hogy az iskolák meleg, egészséges otthona legyen.

A községi főgimnáziummal kapcsolatosan internátus áll fenn, a mely a gimnázium közelségében fekvő épületek megvételével hatalmasan bővült. Az internátusba a jövő tanévre 120 főgimn. I-VI. o. tanuló vétetik fel. Az évi ellátási díj járási tisztviselők (közs., áll., társasági, tkpénztári tisztviselők, tényleges katonatisztek, papok, tanárok, tanítók, továbbá al-tisztek, szolgák, nyugdíjasok) gyermekei részére 1600 kor., járáson kívülieké 1800 kor., egyéb foglalkozásuaké pedig 2000 kor. Bélyegtelen kérvények Mált. Dr. Siegescu József udv. tan., elnök urhoz címzendők s 1918. aug. hó 25-ig küldendők be. köv. címre: Közs. főgimn. igazgatóság Oraviczabánya. Tájékoztást készséggel küld az igazgatóság. 5750

Dr. KAJDACS

gyógyít mindenféle borbajokat, idegbetegségeket, valamint női bajokat. Bevitások: „Erich 606.” módosított legújabb szerével. — Vérvizsgálat Wassermann után módszerrel. — Nőknek külön bejárás. — Lovóhíj kérdésekre válaszol. Szakosorú könyvet megküldi bérmentve 2 kor. (bélyeg is lehet) előzetes beutalás ellenében. 161 BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

HARISNYA KLINIKÁ

Arad, Ferdinánd-u. 8. sz.

Rongyos harisnya nincs többé!

Rossz és levágtatlan fejű mástól pár női harisnyából készítünk egy pár kifogástalan, jó harisnyát. Két pár rossz férfi harisnyából egy pár jó harisnyát. Vidéki megrendelések posta útján legpontosabban eszközöltetnek. Kérjük a címre írveit. 4971

Használt ólom megvételre kerestetik.

Irodai gyakorlattal rendelkező

fiatal és törekvő

tisztviselő azonnali belépésre alkalmazást talál

Központi Textilipar r.-t. uradalmánál Pankotán. 5787

Könyv: Testvérek

Hadsegélyző

CIRCUS

Arad, a Béla-téren

MA

KEDDEN

este 8 órakor

Megnyitó

5707

diszeloadás

Hirdetés.

2 MOZDONYVEZETŐT, 1 FÜRESZGYÁRI GÉPESZT ÉS 2 ERDEI MUNKAVEZETŐT

keresünk azonnali belépésre, azon mozdonyvezetők előnyben részesülnek, kik erdei iparvasutnál már működtek, erdei munkavezetők pedig akik a tűzifatermelés és gördítéséhez értenek. Bizonyítvány és fizetési igényekkel ellátott ajánlatot kérünk. 5235

ACSEV. ERDŐÜZLET, ALVACZA.

Ujságmaculatura ismét kapható kis és nagy mennyiségben.

Bővebbet a kiadóhivatalon.

E C E T S A V

vegytiszta, 50 fokos, étkezésre alkalmas, kicsinyben és nagyban, tiszta szeszből erjedéssel készült elsőrendű

e c e t s z e s z

4 és 8 hidrátos minden mennyiségben kapható 3048

Fried Mór

fűszerüzletében Arad, Szabadság-tér 5. sz.

Vidéki megrendelések önköltségen felszámított ballonban vagy kis hordóban 15 klg.-tól előleg és utánvétellel. — Telefon 1006.

Aranynek beváltom grammját 19.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb árakon vesz

Központi arany beváltó

ÉKSZERŐSZ

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Luthermus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Levelezés.

ÖRÖK HUSEG jeligére levél érkezett. 5730

KÉT FUGGETLEN középkori uriasz-
szony két vidéki uriember diszkrét is-
merettségét keresi. Leveleket „Szóke,
Barna” jeligére a kiadóba kérünk. 5740

Alkalmazást keres.

INTELLIGENTES FRAULEIN sucht Stelle
zu Kindern, geht auch auf's Land. Adresse
in der Administration. 5754

48 EVES ny. csendőrmester irodai
állást keres. Cim Vargyas Antal Mál-
nás. 5756

ÉRETTSÉGIZETT fiatalember irodai
alkalmazást keres augusztus 15-iki be-
képésre. Cim a kiadóban. 5748

KERESKEDELMIT végzett fiatallem-
ber állást változtatna. Ajánlatokat
„Hadmentes.” jeligére a kiadóba. 5752

OKLEVELES GAZDASZT 15 évi
uradalmi gyakorlattal bíró, kezelé-
tis-ti-intézői állást keres. Cim a ki-
adóhivatalban. 5623

Alkalmazást nyer.

DEUTSCHE BONNE zu 2 Kindern (2—5
Jährige) die auch Hausarbeiten verrichtet,
wird aufgenommen. Adresse in Admini-
stration. 5751

FÜTŐT és pipere vasalónót keres
Müller J. és Fia. 5743

ÁRKEZELESRE keresünk ren-
des írásu. megbízható egyént. Lehet
rokkant katona, esetleg nő is, ki ki-
sebb-nagyobb csomagokat emelni tud.
Cim a kiadóban. 5600

EGYES DISZITONÓ felvétetik. Kalap-
gyár, Forray-utca. 5698

CIPESZ, CSIZMADIA ÉS SZABÓ
munkásokat keres az Aradi és Csanádi
Egyesült Vasutak igazgatósága. Je-
lentkezés Csanádi-palota, II. em., 49—
50. ajtón, d. e. 8—2-ig. 5717

FALURA TANARNÓT keresek, ki két
leánykamat IV. felsőre oktassa. Perfekt
német, francia, zongora megkivántatik.
Ajánlatokat bizonyítványokkal cimemre
kérem küldeni. Wekerle Nándorné í-
szolgabíró neje, Marosberkes (Krassó-
Szörnymegye.) 5725

KIEVÉSI FIU, jó fizetés mellett, nyom-
dankban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

200 KOR. jutalom annak, ki szerez egy
kellő szobás lakást és konyhát akár
butorozva, akár butor nélkül. Értekez-
hetni Borlódán Jánosnál, Rákóczi-
utca 30. sz. alatt. 5735

KERESÉK művész részére okt. 1-re
kellemes, finoman berendezett butoro-
zott szobát zongora és fürdő szoba
használattal. Ajánlatok Weinberger
ékszerészhez intézendők. 5736

Kiadó lakás.

ATADNÉK két szobás különálló utcai
lakást vízvezeték, villanyberendezéssel
idősebb gyermektelen házaspárnak
mágnaházban 1400 kor. évi bérért. Aján-
latokat „Csöndes otthon,” cim alatt a
kiadó továbbít. 5752

Vétel és eladás.

EGY KÖNYKSZERKEZETŰ két hat
hectos kosárral ellátott szőlőprés, egy
hatvanöt hectos tölgyfakád eladó Mi-
hálk Bélánál Gyorokon. 5747

EGY racket eladó. Megtekinthető dél-
előttönként 9—10-ig. Karolina-u. 7. 5749

ELEGANS gyermekágy, butorok, ház-
tartási cikkek, bolti lisztesláda állvány-
nyal eladó. Cim a kiadóban. 5744

ALIG HASZNALT fűszer üzlet beren-
dezés eladó. Cim a kiadóban. 5742

ZOMBOLYAI 253. sz kátrányzatlan
hornyolt cserepet nagyban és waggon-
tételben is ajánlunk. Pankotal ce-
mentárugyár, Pankota. Telefon szám:
Pankota 9 és Arad 10—84. 4090

VOROSHAGYMAT, foghagymát, zöld-
ségiéléket, főzőtököt stb. a maximális
árak keretein belül szállítunk. Arufor-
galmi Részvénytársaság, Makó. 351

PIANINÓ elsőrendű gyártmány, eladó.
Varjassy Lajos-utca 80. 5620

ÚJ BUTORÜZLET Arad. Deák Fe-
renc-utca 40a. mindennemű butor kap-
ható jutányos áron. Különösen ajánl
amerikai íróasztalokat, egy szalon-
garnitúrát, egy nagy garderober szek-
rényt. Wiegandfeld cég. 4537

LOBAB CSILLAGFÜRTÖT megvé-
telre keresek, bármely mennyiségben.
Goldis Kornél, Nadab. 5521

ELADÓ 40 darab 13 méter, 80 darab
6—8 méter faragott fenyőfa grenda
Gläser Izidornál, Házorvóházban. 5637

AUTOMATA ZENELŐGÉP eladó. Cim
a kiadóban. 5656

ELADÓ egy kereset viselt elegáns
férfi öltöny. Megtekinthető Fácán-u. 3a.
szám alatt. 5710

Ingatlan.

MEGVENNEK november 1-én elfoglal-
ható 3 szobás mágnaházat. Cim a ki-
adóhivatalban. 5732

FÖLDBIRTOK 1700 kat. hold Temes-
megyében hasznóbérbe, vagy örökáron
gazdasági épületekkel s teljes felszere-
léssel azonnal átadó. Grosz Jenő Arad,
Szabadság-tér 12. szám. 5741

ELADÓ a Csernovits Péter-utca 22. sz.
ház, amelyben egy 4 szobás és mellék-
helyiségekkel álló lakás november 1-én
elfoglalható. 5731

SEPRŐS HATÁRÁBAN egy-egy tagban
lévő 120 kisholdas ingatlanok hasznó-
bérbe adatik. Bővebbet: Veliciu Mihály
ügyvédnél, Kisjenő. 5651

SÜRGŐSEN ELADÓ a belvárosban egy
háromszobás mágnaház. Bővebbet Tököl-
tér 8., sz. 22. sz. alatt. 510

DUGONITS-U. 5. szám alatt lévő ház nagy
kerttel eladó. November 1-én elfoglal-
ható. 5722

Üzletek.

ECZET ÜZLET engedélyvel és fel-
szereléssel átadó. Boros Béni-tér 15.
5755

KERESUNK azonnalra vagy szeptem-
ber elsejére irodának alkalmas egy
vagy két szobát butorozva, vagy bu-
torozatlanul, esetleg üzlethelyiséget
a belvárosban. Címeket kérjük a kiadó-
hivatalban „Irodahelyiség” alatt le-
adni. 5666

Oktatás.

OKLEVELES magyar tanítót, ki né-
metül is beszél, keresek, ki vállalná kis
fiamat első elemire előkészíteni. Fize-
tés személyes megállapodás szerint.
Cim Vendrinszky Oszkár körjegyző
Tótvárad. 5734

JUTANYOS áron oktatok gyermeke-
ket, valamint övöképzőre előkészítek.
Cim a kiadóban. 5609

KERESÉK egy komoly, dősebb férfit,
vagy nyugdíjas tanárt pasztára, gyer-
mekem mellé nevelőnek, aki 14 éves
fiamat a gimnázium ötödik osztályá-
ból és nyolc éves fiamat az elemiből
előkészítené és sikeresen levezgáztat-
ná. Teljes ellátást és megállapodás
szerinti fizetést adok. Zongorához ér-
ték előnyben részesülnek. Ajánlatot
Muzsay Zoltán, Seprős (Aradmegye)
cimre kérek. 5612

ZONGORA TANITÓNÓ órákat vállal.
Teljes levelek „Biztos eredmény” jel-
igére a kiadóba kéretnek. 5724

Ellátás.

ISKOLÁS FIUK felvételtnek ellátásra,
Ugyanott ebédkoszt is kapható. Braun-
né, Szabadság-tér 12. II. em. 19. 5745

Ház és föld

adás-vételét közvetítem.
Kérek eladási megbízaso-
kat, ajánlok megvételre
magán- és bérházakat. 2791

Szücs F. Vilmos,
Arad, Karolina-utca 10. szám.

EGY TANAR két jó családból való ta-
nulót teljes ellátásra elfogad. Cim a
kiadóhivatalban. 5660

CSAKIS uriházból, középiskolai ta-
nulókat ellátásba veszek. Cim a kiadó-
ban. 5672

ARVERESI HIRDETMÉNY.

Moskovitz Izidor és Rosenberg Mór
nagyváradi kereskedők megkeresésére
1918. évi augusztus hó 10. napján délelőtt
9 órakor Aradon, Andrassy-tér 24—25.
szám alatt Dr. Pálmai Lajos aradi kir.
közjegyző irodájában Flöischer Zsófia
besztercei lakos késedelmes vevő kárára
és veszélyére előrveztetni fog circa
360 hectoliter garantált 9 maligános
aradvidéki fehér bor.

Arvereltetők tartoznak az árverés
megkezdése előtt 20.000 azaz huszezer
koronát bánatpénz gyanánt készpénz-
ben letenni. A vevő a bánatpénz felüli
vételárát a vétel napjától számított
24 órán belül Dr. Deutsch Izso aradi
ügyvéd kezeihez köteles készpénzben
lefizetni s ugyanakkor a bort vevő
hordójában átvenni. A vételi illeték
vevőt terheli.

Arad, 1918. augusztus 12-én.

Dr. Embey Gyula, s. k.

Dr. Pálmai Lajos aradi kir. köz-
jegyzőnek az aradi kir. köz-
jegyzői kamara 38—1913. számu
rendelvényével kirendelt be-
lyettese.

5761

Világosan

„Mátyás király”

szálloda és kávéház az ösz-
szes felszerelésekkel eladó.

A helység a Br. Bohus-palotában
van. Felvilágosítások a tulajdonos-
nál Világos. 5668

Könyvnyomdal

tanulóleányok

jöfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Amortisatiós kölcsönt

földre, házra, olosó feltételekkel
10—50 évi törlesztésre ajánlok:
Nagyszombeni Földhi-
telintézet képviselője.

Forgács Antal és Grünwald Gyula,

okl. mérnökök irodája

5733

Budapesten, VI., Aréna-ut 102. sz.

Bor raktározására

alkalmas üveggel bélelt vasbeton tartályokat,
továbbá cefre, szesz, olajtartályo-
kat és pincéket tervez és épít